ЎҚИТУВЧИ—ЯНГИ АВЛОД ТАРБИЯЧИСИ

Бугун Тошкентда Ўзбекистон ўқитувчиларининг III съезди очилади. Съезд қатнашчиларига алангали салом!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 12 (3750).

18 ЯНВАРЬ

ПАЙШАНБА

1968 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИ

Ҳ. ТУРСУНҚУЛОВ НОМЛИ КОЛХОЗДА ИҚТИСОДИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Яқинда Янгийўл районидаги илғор Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозда иқтисодий конференция бўлиб ўтди. Конференцияга колхознинг активлари, ҳисобчилари, механизациялашган звеноларнинг бошлиқлари ва илғор деҳқонлар иштирок этдилар. Конференцияда экономикани анализ қилиш бюросининг раҳбари ўртоқ Т. Толипов доклад қилди. У ўтган хўжалик йилида қўлга киритилган ютуқларни жонли фактларда бирма-бир кўрсатиб берди.

Ҳақиқатан ҳам бу колхознинг аъзолари мақтаса мақтагудек иш қилишган. Илғор агротехника фани ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш, ишни звено усулида ташкил этиш йўли билан ажойиб ютуқлар қўлга киритилган. Бу колхоз область хўжаликлари орасида энг юксак марраны эгаллаган. Ҳар гектар ердан 40,6 центнердан хирмон кўтарилган. Колхозчилар Тожикистон ССР Регар районидаги Ленин номли колхоз билан социалистик мусобақада ғолиб чиқди.

Конференцияда сўзга чиққан ўртоқлар хўжалик ҳисобида иш юритган 40 та механизациялашган звенонинг ажойиб ишлаб чиқариш ғалабаларини бирма-бир гапириб беришди. Бу звеноларнинг ҳаммаси планларини ошириб бажарди. Эндиликда дадил айтиш мумкинки, механизаторлар биргина техникага эмас, шу билан бирга ерга ҳам хўжайин бўлиб олишди. Улар ишда сон кетидан эмас, сифат кетидан қувишмоқда. Ҳар бир ишнинг аъло даражада бажарилишини таъминламоқдалар. Звеноларга бириктилган колхозчиларнинг иши ҳам ёмон эмас. Улар ҳалол меҳнат қилишяпти. Ўзларига бириктилган карталардаги кўчатларни меҳр билан парвариш қилиб, баракали хирмон кўтаришда механизаторлар билан ёнма-ён ишламоқдалар. Кўп майдонлардаги экинлар машинабоп қилиб ўстирилди. Механик-ҳайдовчилар техникадан самарали фойдаланишди. Оқибатда бункерлардан 1300 тонна «оқ олтин» тўкилди. Бу рақам 1966 йилга нисбатан икки баравар кўпдир. Меҳнатга — аккорд мукофот тариқасида ҳақ тўланиши ҳар бир деҳқоннинг ишга бўлган масъулиятини оширди. Ортиқча харажатларга чек қўйилди. Шуниси қувончлики ҳамма звеноларда механизациядан кенг фойдаланилмоқда. Шунинг учун ҳам арзон пахта етиштириляпти. Механизация звено аъзоларининг ишини анча енгиллаштирди. Ҳозир 80 процент иш машиналар зиммасига юклатилган. Қўл меҳнати камайиб бормоқда. Унинг ўрнини техника эгалламоқда.

Конференцияда чорвачиликни механизациялаштириш ҳақида ҳам ижобий фикрлар айтилди. Чорвадорларнинг иши пухта ташкил этилганлиги ва меҳнатга ҳақ тўлаш тўғри йўлга қўйилганлиги сабабли чорва моллари туёғи кўпайиб, маҳсулдорлиги тўхтовсиз ошиб бормоқда.

Сўзга чиққан ўртоқлар ўтган йилда эришилган ютуқларни қайд қилиш билан бирга беш йилликнинг учинчи йилидаги вазифалар ҳақида ҳам батафсил гапирдилар. Колхоз раиси Ў. Жўраев звеноларда ишни яна ҳам намунали йўлга қўйиш, илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш йўли билан кўклам экиш кампаниясини бекаму кўст кутиб олиш ва экишни юқори агротехника талабларига тўла риоя қилган ҳолда қисқа муддатларда ўтказиш ҳақида гапирди.

Конференцияда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министри Н. Худойбердиев қатнашди.

Конференция қатнашчилари хўжаликда ҳисоб-китоб ишларини яна ҳам яхшилаш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва ишлаб чиқаришда меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан бир қатор зарур тадбирларни белгиладилар.

АССАЛОМ, УСТОЗЛАР!

Агар ҳаёт бўстон бўлса,
боғбон муаллим.
Агар ҳаёт карвон бўлса,
сарбон муаллим.

Атоқли адиб Ғафур Ғулом халқ ўқитувчисини ана шундай таърифлаган эди. Ҳа, ўқитувчининг касб-кори улуғ, санъати гўзал, меҳнати завқли! Бир сўз билан айтганда у чинакам қалб меъморидир.

Ўқитувчи қалбининг бутун қўри, кўз нури, қалб ҳарорати ва устозлик меҳрини келажагимиз бўлган ёш авлод тарбиясига бағишлайди. Шу сабабли халқимиз ўқитувчилар номини зўр ҳурмат ва эҳтиром билан тилга олади, уларнинг меҳнатини юксак қадрлайди.

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин ҳам қалб меъморларини юксак улуғлаган эди. Халқ маорифининг жонкуяр ташкилотчиси А. В. Луначарский Ленин ҳақидаги хотираларидан бирида: «Ленин ўқитувчиларга катта ҳурмат билан қарар эди. Бир куни мен унга телефон орқали шимоли-ғарбий губерналарнинг бирида ўқитувчилар жуда оғир аҳволда эканлиги ҳақида ташвишли телеграммани ўқиб берганим ёдимда. Телеграмма «Шкраблар оч» деган сўзлар билан тугаган эди. «Ким? ким?» — деб сўради Ленин. «Шкраблар, — деб жавоб бердим мен, — школние работники (мактаб ходимлари)га берилган янгича ном». Ильич бундан жуда хафа бўлиб, менга бундай жавоб қилди: «Мен бу бирон аквариумдаги қандайдир краблар экан деб ўйлаб ўтирибман. Ўқитувчини шундай хунук ном билан атаб бўладими — бу қандай бемаънилик, ахир! Унинг халқ ўқитувчиси деган фахрли ўз номи бор. У шу ном билан аталавериши керак», деб ёзган эди.

Халқ ўқитувчилари партия ва ҳукуматимиз томонидан доимий ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Буни, айниқса кейинги йилларда маориф соҳасида амалга оширилган қатор тадбирлардан ҳам билиб олса бўлади. КПСС XXIII съездининг мактаб-маорифга доир кўрсатмалари, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг ўрта умумий таълим мактаблари ишини янада яхшилаш чоралари ҳақида қабул қилган қарори муҳим аҳамият касб этди. Ўқитувчиларнинг ойлик иш ҳақларининг оширилгани, «Ўқитувчилар куни» таъсис этилганлиги бу шарафли касб эгаларига кўрсатилган ғамхўрликнинг яна бир ёрқин далили бўлди.

Бугун Ўзбекистон халқ маорифи ходимлари учун ҳаяжонли ва қувончли кун! Республикамиз халқ ўқитувчилари ўзларининг навбатдаги съездларига тўпланишади. Ўзбекистон ўқитувчиларининг бу съезди катта ижодий анжуманга айланади. II съезддан буён ўтган вақт ичида қилинган ишларга якун ясалади, галдаги муҳим вазифалар белгилаб олинади.

Байрамларга муносиб совғалар билан келиш азалий одатимиз. Бу катта анжуманни областимиз маориф ходимлари ҳам қизғин тараддуд билан кутиб олдилар. Саккиз йиллик умумий мажбурий таълим муваффақиятли равишда амалга оширилди. Ўқув-тарбия тармоқларининг янги формалари жорий этилди. Куни узайтирилган мактаблар ва группалар иш бошлади. Ўқувчиларга политехника таълими беришда ҳам бой тажриба тўпланди. Ўқитувчиларнинг илмий-педагогик маҳорати ўсди. Маориф соҳасида илк бор ўтказилган мактаб директорларининг махсус семинарлари ижобий натижалар берди. Энг муҳими, ўқитувчи кадрларнинг янги отрядлари етишиб чиқди.

Ҳозир областимиздаги 1263 мактабда 30 минг ўқитувчи ишлаб турибди. Улар орасида машъал ўқитувчилар жуда кўп. Тошкентдаги 14-мактабнинг республикада хизмат кўрсатган ўқитувчиси О. Шарофиддинов, Орджоникидзе районидаги 54-мактаб директори А. Бердиалиев, кекса методист И. Исмоилов каби жонкуяр педагоглар халқ маорифи соҳасидаги баракали меҳнатлари билан катта обрў қозондилар.

«Тарбиячининг фақат ўқитувчигина бўлиши етмаганидек, ўқитувчининг ҳам нимани ўқитиш кераклигини ҳам билиши кифоя қилмайди, — деган деди К. Д. Ушинский. — У қандай ўқитиш кераклигини ҳам билиши ва буни назарий жиҳатдангина эмас, балки амалий жиҳатдан ҳам билиши лозим». Буларнинг ҳаммаси ўқитувчининг педагогик маҳоратига боғлиқ. Педагогик маҳорат туғма талант эмас, балки ижодий изланиш ва тинимсиз меҳнат маҳсулидир. Шундай экан, ҳар бир ўқитувчи, аввало ўз касбини севиши лозим. Қунт билан ишлаган мураббий ўқувчиларга пухта билим беради ва уларга кучли тарбиявий таъсир кўрсатади.

Совет мактаби ўқувчига ҳам, ўқитувчига ҳам, ота-онага ҳам бахт ва ҳурмат келтиради. Зеро, ҳозир совет мактаби олдида шарафли ва масъулиятли вазифалар турибди. Ёш авлодни билимли, одобли ва меҳнатсевар қилиб вояга етказишда халқ маорифи ходимлари ҳали кўп иш қилишлари даркор. Бунда, айниқса мактабда асосий куч бўлган ўқитувчилар зиммасига алоҳида масъулият юкланади.

Ҳали ҳам айрим жойларда дарсларнинг ғоявий-назарий савияси паст. Машғулотлар баъзан зерикарли олиб борилади. Кўргазмали қуроллардан етарли фойдаланилмаётир. Бу ва шунга ўхшаш бошқа камчиликларни бартараф этиш учун ҳар бир ўқитувчи ўз фанини пухта эгаллаши, доимо изланиши ва педагогик маҳоратини тинмай ошира бориши керак.

Коммунистик жамият кишисига мураббий бўлиш бахтига бу шарафли касбга иштиёқи зўр, дили ўткир, ҳаёт билан ҳамнафас заковатли кишиларгина муяссар бўладилар. Сиз халқ ўқитувчилари ана шундай олижаноб қалб эгаларисизлар. Бугун Ўзбекистон ўқитувчиларининг III съезди очилаётган шодиёна кунда самимий камол эҳтиромимизни Сиз зиёкорларга йўллаймиз.

Л. И. БРЕЖНЕВ, Н. В. ПОДГОРНИЙ ВА А. Н. КОСИГИН ЎРТОҚЛАРНИНГ ГДРДА БЎЛИШИ

Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгаши ва Министрлар Советининг таклифига биноан, КПСС Марказий Комитетининг Бош Секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин шу йил 15—16 январда ғайри расмий визит билан Берлинда бўлдилар.

Улар Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихт, Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг раиси Вилли Штоф, Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг секретари Эрих Хонеккер билан ва Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг бошқа аъзолари ҳамда Сиёсий Бюро аъзолигига кандидатлар билан учрашдилар ва суҳбат қилдилар.

Самимий ва дўстона вазиятда ўтган фикрлашиб олиш жараёнида халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати масалалари, Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги, КПСС билан Германия Бирлашган Социалистик партияси ўртасидаги сиёсий ва иқтисодий ҳамкорликни ҳамда қардошларча муносабатларни янада ривожлантириш масалалари, шунингдек ҳозирги халқаро аҳволга доир баъзи проблемалар муҳокама қилинди.

Суҳбатларда КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси П. А. Абрасимов қатнашди.

МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛИШДИ

Ғайри-расмий визит билан Польша Халқ Республикасида ва Германия Демократик Республикасида бўлган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Н. В. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин 16 январь кечқурун Москвага қайтиб келишди.

(ТАСС).

ЯНГИ ТРАНСФОРМАТОР

ЧИРЧИҚ. (ЎЗТАГ). Чирчиқдаги трансформатор заводи ўн олти минг киловатт—ампер қувватли янги трансформаторни Жданов шаҳри металлургларига юборди. Завод металлургия ва химия саноат корхоналари учун шундай қувватдаги аппаратлар ишлаб чиқаришни биринчи марта ўзлаштирди. Заводнинг бош конструктори Н. П. Гернбуррд, корхонанинг бош технологи П. С. Кан ва Бутуниттифоқ трансформаторсозлик институти Чирчиқ филиалининг бош инженери Е. С. Тимошиналар шу янги трансформаторни яратдилар.

Корхона коллективи ўтган йили ўн икки хил янги трансформаторни ва турли қувватдаги комплект-трансформатор кичик станцияларини ишлаб чиқарди. Завод коллективи беш йилликнинг учинчи йилида яна ўн уч янги аппаратнинг тажриба нусхаларини ва дастлабки туркумини ишлаб чиқариш мажбуриятини олди.

МАДАНИЯТ ХОДИМЛАРИНИНГ СЪЕЗДИ

16 январда санъат ходимлари Марказий уйида Маданият ходимлари Касаба Союзининг VII съезди очилди. Бу съездда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда адабиёт ва санъат арбоблари ҳамда маданий-оқартув муассасаларининг катта ва масъулиятли вазифалари муҳокама қилинмоқда.

Касаба Союз Марказий Комитетининг раиси М. В. Пашков ҳисобот доклади қилди.

Съезд ишида КПСС Марказий Комитети пропаганда бўлимининг мудири В. И. Степаков, СССР Маданият министри Е. А. Фурцева, ВЦСПС секретари Т. Н. Николаева, КПСС Марказий Комитети, комитетлар ва идораларнинг масъул ходимлари қатнашмоқдалар.

ПАХТА ВА КАНОП МЎЛ БЎЛАДИ

Юқори Чирчиқдаги «Правда» колхозининг Нурғози Мингбоев бошлиқ участкаси юқори ҳосилли участкалардан бири бўлиб ҳисобланади. Бу ерда деҳқонлар ҳосилдорликни йил сайин оширишга муваффақ бўлмоқдалар. Улар юбилей йилида ҳар гектар ердан бирқам қирқ центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб олдилар. Бир йилнинг ўзида ҳосилдорлик пландагига нисбатан 6 центнер кўпайтирилди.

Участкада «кўк олтин»дан ҳам йил сайин мўл ҳосил олиб келинмоқда. Айниқса, ўтган йилги натижа жуда қувончли бўлди. Лубкорлар мавжуд 86 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 162 центнер ўрнига 207 центнердан хирмон кўтардилар.

Ана шундай меҳнат самаралари участка деҳқонларига бериладиган ҳақни ҳам беқиёс кўпайтирмоқда. Уларнинг ўтган йилги ҳар бир иш кунлари эвазига берилган ҳақ қўшни участкалардагига нисбатан 50 тийин кўп бўлди.

Участканинг Суннат Исматов ва Мурод Ибраев ўртоқлар бошлиқ звеноларида меҳнат сарфи тобора камайтирилгани ҳолда ҳосилдорлик оширилмоқда.

— Бу йилдан бошлаб участкамиз хўжалик ҳисоби асосида ишлашга кўчди, —дейди участка бошлиғи Нурғози Мингбоев. — Бу янги усул деҳқончилик маданиятини янада ошириш, колхозчилар даромадини кўпайтириш имкониятини беради, —дейди участка бошлиғи ўртоқ Н. Мингбоев, —беш йилликнинг учинчи йилида гектар бошига 40 центнердан «оқ олтин» ва 220 центнердан «кўк олтин» етиштириш мажбуриятини олган деҳқонларимиз шу кунларда янги мавсумга пухта ҳозирлик кўришяпти. Юз тоннадан ортиқ компост тайёрлаб қўйилди. Дала бошларига кўплаб маҳаллий ўғит ташиб чиқариляпти. Механизаторларимиз эса техника ремонтини туғалладилар. Биз алмашлаб экишни кенгроқ жорий қилишга ҳам йил сайин катта эътибор беряпмиз. Ўтган йили каноп экилган ерларнинг 12 гектарига беда экиб, бедазорларни 35 гектарга етказамиз. Каноп майдони эса партов ерлар ҳисобига кенгайтирилади.

Бу илғор участканинг миришкор деҳқонларига янги йилда янги муваффақиятлар тилаймиз.

Н. АХРОЛОВ.

МУАЛЛИМ. ТАРБИЯЧИ. ЗИЁКОР

«ХАЛҚ ЎҚИТУВЧИСИ БИЗДА ШУНДАЙ БИР ЮКСАК ДАРАЖАГА КЎТАРИЛМОҒИ ЛОЗИМКИ, У БУРЖУА ЖАМИЯТИДА ҲЕЧ ҚАЧОН БУНДАЙ ЮКСАК ДАРАЖАГА КЎТАРИЛМАГАН ЭДИ ВА ҲОЗИР ҲАМ КЎТАРИЛМАГАН ВА КЎТАРИЛИШИ МУМКИН ЭМАС. БУ — ИСБОТЛАБ БЕРИШНИ ТАЛАБ ҚИЛМАЙДИГАН ҲАҚИҚАТДИР. БИЗ ЎҚИТУВЧИНИ МАЪНАВИЙ ЖИҲАТДАН ЮКСАЛТИРИШ БОРАСИДА ҲАМ, УНИ ҲАҚИҚИЙ ЮКСАК УНВОНГА ЛОЙИҚ БЎЛИШИГА ҲАР ТАРАФЛАМА ТАЙЁРЛАШ БОРАСИДА ҲАМ, МУҲИМИ, МУҲИМИ ВА МУҲИМИ УНИНГ МОДДИЙ АҲВОЛИНИ КЎТАРИШ БОРАСИДА ҲАМ СИСТЕМАТИК СУРАТДА, ОҒИШМАЙ ЗЎР БЕРИБ ИШ ОЛИБ БОРИШ ЙЎЛИ БИЛАН ҲАЛИГИ АЙТИЛГАН ҲОЛГА ЭРИШМОҒИМИЗ ЛОЗИМ».

В. И. ЛЕНИН.

ҚИШЛОҚ ЎҚИТУВЧИСИ

Паркентлик ўқитувчи Ҳасанхўжа Самиев билан фавқулодда танишиб қолдим.

Паркент узумчилик совхозига ташриф қилганимизда, қизиқ бир суҳбат устидан чиқиб қолдик. Совхоз директори ўртоқ Ғ. Аъзамхўжаев кабинетида чўпонлар билан суҳбат ўтказар эди. Директор гапига якун ясаб, уларга мурожаат қилди:

— Шу кунларда ўт-ўланлар бевақт қулф уриб қолди, — дедида, сўзида давом этди. — Бинобарин, дов-дарахтлар ҳам ажиб бир ҳусн касб этмоқда. Ҳаммаёқ кўмкўк... Яқинадгина тупроғининг юзи қатқалоқланиб, деҳқоннинг дилини ғаш қилиб турган далаларда майсалар пайдо бўлди.

Бу аҳвол бир томондан яхши бўлса, бошқа томондан ёмон. Айниқса, қўй-қўлоиларга кони зарар. Ҳозирги ўтдан тамадди қилган қўй бевақт касалга чалиниб, ўпкасидан зотилжам бўлиб қолиши мумкин. Эндиги вазифа шуки, қўйларни ниҳоят эҳтиёт қилиш керак. Ем бериш керак. Ем! Бунинг учун совхозимизда ҳамма имконият мавжуд: ем ҳам бор, хашак ҳам.

Директорнинг сўзи ҳаммага маъқул келди. Айниқса, чўпонларнинг юраги булоқдай қайнади. Ҳа, ўринли маслаҳат кимга ёқмайди дейсиз? Ахир, давлатнинг минглаб қўй-қўлонларининг кафилини олиш осонми! Тажрибали чўпонлар сулоласининг авлодларидан бўлган Чинтўра ёнидаги укаси Бийтўрага, Бийтўра эса Элтўрага маъноли қаради. «Дала айланибмидингиз, ўртоқ директор?» — деб бир-бировларига узоқ тикилишгач, аста жойларидан қўзғалишди.

Суҳбатга қулоқ солиб ўтирган бошқа бир чўпон барини қоқиб, ўрнидан турди. Директор столига яқин бораркан, авваламбор набира тўйига таклиф қилди у директорни. Сўнг: «Гапингиз менга ҳам тегиб кетди. Билакс, «Қизим сенга айтаман, келиним сен эшит» демоқчи бўлдингиз. Назаримда Бошқирсой томонга борганга ўхшайсиз. Анчагина қўй яйловда эди. Аммо, шуни айтиб қўяйки, гапингиз тўғри, кундуз кунлари ёруғда қўйларга ем-хашак беришга тайёрмиз. Кечасига қолганданоиложмиз».

«Нега дейсизми? Сабабими? — деб у директорга юзланди.— Қўйқўлойлар турадиган Бошқир сойда электр чироғи йўқ. Қишлоқнинг ҳамма ёғига сим тортиб, столбаларни ўтказиб қўйибмиз. Бу жуда яхши. Раҳмат. Афсуски, ёнмайди! Ленин бобомиз совхознинг ҳамма жойларига электр ўтказилсин, фақат Бошқир сойга ўтказилмасин деганми?».

Даврада кулги кўтарилди. «Бопладингиз!» дегандай одамлар чўпонга қаради. Чўпон бу гапни айтди-ю, дарҳол ўрнидан турди. «Қолган гапни Бошқирсойда — тўй хонада пиширамиз» деб кетишга рухсат сўради.

Шу йўсин, кечга томон Бошқирсойга йўл олдик. Бошқирсой қишлоғи осмон шифтига боштираб турган қоллар бўсағасига жойлашган эди. Қуёш ҳар куни шу қояларни зиёрат қилиб, тошкентликлар таъбирича «Бешик тоғ» деб аталувчи чўққи орқасидан кўтарилар, фалакистонни ўз нурлари билан қиздирарди. Дарвоқе, совхоз директори демоқчи, ўтўланларнинг бевақт ривож топиши шундан бўлса керак.

Буни биз, Бошқирсойда тонг отгач, чўпонлар сулоласининг жиянини маърифатпарвар ўқитувчи Ҳасанхўжа Самиев хизмат қиладиган Лоҳутий номидаги 49-ўрта мактаб ҳовлисида туриб кузатган эдик.

Зотан, Ҳасанхўжа ака география ўқитувчиси эмасми, У Паркентнинг географик шароитини жуда яхши билар эди. Биз бўлган суҳбатда у эрталабки қуёшнинг тоғ шароитидаги экин-тикинларга, мол-ҳолларга, қир ва адирларга бўлган таъсироти ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Ўқитувчининг бу сўзлари директорнинг қўйлар тўғрисидаги ғамхўрлигини эслатди. Ниҳоят Ҳасанхўжа аканинг табиатни кузатиш тўғрисидаги баъзи бир мулоҳазалари мафтун қилди бизни. Ҳа, воқеа мафтун қилмай илож қанча? Ахир, Ҳасанхўжа аканинг устози уста экан-да! У республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, шахсий пенсионер Шафқатилло Носировдан таълим олган эди.

Ўқитувчи Ҳасанхўжа аканинг иқлимшунослигига қойил қолдик. Ахир, салкам ўттиз йил доска қаршисида хилма-хил хариталар олдида туриб, болалар билан дунё кезиш... Шаҳарма-шаҳар юриш... Иссиқ-совуқ, табиий иқлимларни ўрганиш... ҳазил гапми?

Маърифатпарвар ўқитувчи илмидан баҳраманд бўлган озмунча йигитлар борми Паркентда. Чунончи, Рашид Додаев. Ёшлигидан Тошкентни харитада кўрган бўлса, ҳозир азим Тошкентда. Рус тили ва адабиёти институтида ўқитувчи. Шунингдек Ҳасанхўжа аканинг яна бир қанча шогирдлари борки, улар Москвада, Ленинградда, Самарқандда таълим олмоқда. Бири кимёгар, адабиёт ўқитувчиси, геолог.

Ҳасанхўжа ака Улуғ Ватан урушида иштирок этган жанговар офицер ҳам, у фақат педагоггина эмас, яхшигина жамоатчи. Лоҳутий номли мактаб партия ташкилотининг секретари, паркентликларнинг севган ўқитувчиси, биродари ва дўсти.

Билакс, у энди бизнинг ҳам дўстимиз бўлиб қолди. Чунки, Паркентда бир неча бор бўлганман. Одамлар билан нон-ангур, қатиқ, қаймоқхўрлик қилганман. Бир кун туз ичган жойга қирқ кун салом дегандай, бу сафардан ҳам хурсанд бўлиб қайтдим.

Мумтоз МУҲАМЕДОВ.

УШИНСКИЙ номидаги ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий институти чинакам тажриба ўчоғига айланиб қолди. Бу ерга республикамизнинг турли бурчакларидан педагоглар келиб, ўз маҳоратларини оширадилар, бой тажриба тўплайдилар.

Институтда педагогик маҳоратни ошириш бўйича мазмунли консультациялар ҳам ўтказилиб турилади. Бунда педагогика олий ўқув юртлари профессор ва ўқитувчилар коллективлари ҳам фаол иштирок этишмоқда.

Суратда: биология фанлари кандидати С. Худойбердиев мактаб ўқитувчилари билан амалий машғулот олиб бормоқда.

НАФОСАТ ДАРГОҲИ

Тошкентдаги 169-мактаб гўзал бир маскан. Ундаги борки нарса диққатга сазовор. Биринчи қаватдан бораяпмиз. Худди соя-салқин хиёбон дейсиз уни: чаман-чаман гуллардан, қуюқ яшилликдан кўз қамашгудек. Мана директор кабинети, тартибли ва озода. Ўрта ёшлардаги аёл хушрўйлик билан қарши олади.

—Марҳамат, азиз меҳмонлар!— дейди у биз билан самимий сўрашаркан. Бу аёл шу мактаб директори Мукаррам опа Одилова. Сўров-истовдан кейин ҳаммани қизиқтирган мароқли суҳбат бошланади.

Олти йил бурун бўм-бўш ётган сайхонликда мана шу типовой мактаб корпуси қад кўтарди. Ўша йили кенг ва ёруғ синфхоналар ўқувчиларнинг шўх ва қувноқ овозларига тўлди.

Мактабни кўкаламзорлаштиришга киришилганда бу хайрли ишдан четда қолувчилар бўлмади.

Ҳозир мактаб ҳовлисида юзлаб туп гул кўчати бор. Болаларнинг боққа қандай гўр мухаббат билан қараётганликларини бир кўрсангиз эди.

Партия ва комсомол ташкилоти ўқувчиларни меҳнат фаолияти жараёнида эстетик тарбиялаш традициясини оғишмай давом эттириб келяпти. Болалар мактаб ремонтида бажонидил қатнашишади, ўз катта хўжаликлари аҳволини доимо назорат қилиб боришади. Ҳамма турдаги меҳнатга эмоционал бўёқ бериш, меҳнат маҳсулотларидан эстетик завқлана билиш ўқувчиларни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялашга мос тушади. Уларда коммунизм давридаги яратувчилик меҳнатининг истиқболлари ҳақида тушунча қолдиради.

Мактаб қизиқарли жиҳозланган. Биринчи ва иккинчи қават В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти, учинчи ва тўртинчи қаватлар жаҳон тасвирий санъати дурдоналари ҳақида тасаввур туғдиради.

Биология кабинетига кирамиз. Кўз ўнгимизда моҳир ва меҳнаткаш қўллар синфга олиб кирган бус-бутун табиат оролчаси намоён бўлади. Бурчакдаги йирик қафасларда қушлар хониш қилади. Деворлар ёнига қўйилган аквариумларда олтин балиқчалар сузади. Қуш ва ҳайвонларнинг ажиб тулуплари, турли ўсимликлар, мева ва сабзавотларнинг макетлари тартиб билан жойлаштирилган. Хуллас, бир жаҳон қўлланма.

Кабинетлар ёнидаги кичиккина лабораторияга жуда кўп яшиклар қўйилган. Уларда турли ўсимлик кўчатлари ўстирилаяпти, кўкламга тайёргарлик бораяпти.

(Давоми тўртинчи бетда).

СЎЗ—СЪЕЗД ДЕЛЕГАТЛАРИГА

КОЛЛЕКТИВ КАТТА КУЧ

А. ҚОДИРОВ,
Калинин район халқ маорифи бўлимининг мудири

Ҳақиқатан ҳам коллектив катта куч. Бир ёқадан бош чиқариб иш тутган коллективларга ҳамиша зафар ёр. Кўпчилик мактабларда ўқитувчилар бир-бирлари билан бамаслаҳат иш тутишади. Билмаганларини сўраб билишади. Бунда, айниқса илғор ўқитувчиларнинг иш тажрибалари қўл келади. Шу билан бирга педагогик маҳоратни ошириш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилади.

Мен районимиздаги 24-ва 62-илғор мактаблар педагогик коллективларининг ишлари ҳақида бироз тўхталиб ўтмоқчиман. Бу мактабларга Р. Акбаров ва В. Нурматов ўртоқлар раҳбарлик қилишмоқда. 24-мактаб айниқса кейинги йилларда кўпчиликнинг оғзига тушди. Бу ерда амалга оширилаётган ўқув-тарбия ишлари билан боғлиқ тадбирлар район, қолаверса область миқёсида маъқулланди. Бунинг сабаби шундаки, мактаб педагогик коллективи ўқув-тарбия ишларида ҳам, турли ташкилий ишларда ҳам оқилона иш тутишмоқда. Илғор тажрибалардан самарали фойдаланилмоқда. Энг муҳими, ҳар бир ўқитувчи чуқур масъулият ҳис қилади. 62-мактаб тўғрисида ҳам шундай ижобий фикрни айтиш мумкин.

Бизда кўпинча машъал ўқитувчилар ҳақида гапирилади. Илғор ўқитувчилар ҳақида методик тўпламлар ҳам нашр этилган. Машъал мактаблар тўғрисида ҳам илмий-кузатиш ишлари олиб бориш мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз. Ўқитувчиларнинг съездида ана шулар ҳақида ҳам фикрлар юритилса чакки бўлмасди.

МАСЪУЛИЯТ

Қ. ИМОМОВА,
Янгийўл районидаги Карл Маркс номли мактабнинг илмий бўлим мудири

Мактабда илмий бўлим мудири бўлиб ишлашнинг ўз завқи ва масъулияти бор. Биз илмий бўлим мудирлари кўпинча ўқитувчилар дарсларини кузатамиз. Машғулотларда бўлганимизда ўқитувчининг бой иш тажрибалари билан танишилади. Камчиликлар аниқланади. Кейин дарсдан сўнг улар билан бу хусусда ўзаро фикрлашиб оламиз.

Албатта, бу жараён илмий бўлим мудири учун ҳам тажриба ўрганиш, ҳам малака ошириш мактаби ролини ўйнайди. Чунки, дарсларни кузатганда ёки ўқитувчилар билан суҳбат қурганда илғор тажрибалар ўртага ташланади. Билмаган нарсаларни билиб оласан, киши!

Кўп йиллик тажриба шуни кўрсатдики, қачон ўқитувчи дарсга пухта ҳозирлик кўриб келсагина, машғулот мазмунли ва қизиқарли ўтади. Баъзан, айрим ўқитувчилар машғулотларга фақат дарсликлар бўйича тайёргарлик кўрадилар. Бу, албатта камлик қилади. Қўшимча адабиётларни ўрганиш ҳам дарс савиясини оширишда муҳим ўрин тутади.

Кейинги пайтда мактабларда директорнинг тарбия бўйича ўринбосари штати ҳам тайинланди. Бу, ўқувчилар билан таълим-тарбия ишлари олиб боришда ижобий роль ўйнамоқда. Биз, илмий бўлим мудирлари синфдан ташқари тарбиявий ишлар билан ҳам бевосита шуғулланишимиз лозим. Мактаб уставида бу масалага ҳам аҳамият берилади деб ўйлаймиз.

ФАНГА МУҲАББАТ

М. МАСТОНОВ,
Орджоникидзе районидаги 14-мактаб ўқитувчиси

Тарих ўқитувчисини одатда энциклопедист касб эгаси деб айтишади. Бу гапда жон бор. Тарих дарси ўтилаётганда ўқитувчи машғулотни мактабда ўқитилаётган бошқа қатор фанлар билан боғлаб қўшиб олиб боради.

Тарих фанини ўқитиш ўқитувчидан пухта билим талаб этади. Бунда, тарихга оид нашр этилаётган адабиётларни мунтазам ўқиб бориш лозим. Шу билан бирга бу фанни ўқитишда амалий машғулотлар ҳам муҳим ўрин тутади.

Шу муносабат билан тарих ўқитиш бўйича айрим мулоҳазаларни айтиб ўтмоқчимиз. Кўргазмали қуроллардан фойдаланиш кузатилган мақсадни беради. Одатда, биз машғулот пайтида турли карталардан фойдаланамиз. Аммо, бунинг ўзи етарли эмас. Жойларга экскурсиялар ўтказиб туриш ҳам ўқувчиларда бу фанга қизиқиш уйғота олади. Ҳар бир мактаб ўз тарих музейига эга бўлса, жуда яхши бўлар эди. Бунда ўқувчилар ўзлари қизиқарли экспонатлар тўплайдилар, тарихий ҳужжатлар билан танишадилар.

Ҳар бир мактабда ана шундай музей очишнинг вақти келиб етди. Шундай қилинса, биз ўқувчиларнинг тарих фанига бўлган қизиқишини тағин ҳам оширишга эришамиз.

ҚУВОНЧЛИ РАҚАМЛАР

● Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда 6815 га яқин умумий таълим мактаблари ишлаб турибди. Уларда 2 миллион 600 мингдан ортиқ бола ўқимоқда. Уларга 142 мингдан зиёдроқ ўқитувчи таълим-тарбия бермоқда.

● 1967—1968 ўқув йилида республика мактаблари 7 мингга яқин олий ва ўрта маълумотга эга бўлган педагогларни олди. Кейинги икки йил ичида 5 та педагогика институти, 8 та педагогика билим юрти ва 7 та мактабгача тарбия билим юрти ташкил этилди.

● Республикамизда ишлаб турган маориф ходимларидан 10 минг 873 киши СССР орден ва медаллари билан мукофотланди. 1200 педагогга «Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи» унвони берилган. 6 мингдан ортиқ ўқитувчи «Халқ маорифи аълочиси» значоги билан тақдирланди.

● 1959 йилдан 1966 йилнинг охирига қадар бир миллион 200 минг ўқувчига мўлжалланган мактаб бинолари рифи аълочиси» значоги бинишга туширилди. Шулардан 770 минг ўринли мактаб колхозлар ҳисобига қурилди.

● 1970 йилга бориб умумий таълим мактаблари 7100 дан ортади. Жумладан, ўрта мактаблар 3300 дан ҳам кўпаяди. Демак, шу 2—3 йил ичида қарийб 500 та ўрта мактаб янгидан ташкил топади. Улар жиҳозланади, янги устахоналар, фан кабинетлари вужудга келади.

ТАЪЗИМ

(УСТОЗЛАР ШАЪНИГА ҚЎШИҚ БЎЛСА...)

Ниҳолдан боғ бунёд этган сиз азиз боғбон — муаллимлар,
Шогирдингиз—фарзандингиз меҳрибон муаллимлар,
Башар бахтим ўйлаб мудом эзгудир ниятингиз,
Бебаҳодир хизматингиз қаҳрамон муаллимлар.
Кўнглингиз ишқ дарёсиму, оқар урфон зиёси,
Иқбол йўлин ёриттувчи чароғбон муаллимлар.
Мактаб — ҳаёт дарсхонаси, кўп азиз остонаси,
Топгай камол қўлингизда қиз, ўғлон муаллимлар.
Авлодларни ҳар кун дарсда, ардоқланг аста-аста
Отахону, онахону, навқирон муаллимлар.
Саодатга ёр сўзингиз, қанот берган ўзингиз...
Шогирдларнинг парвозидан хуромон муаллимлар.
Инсонийлик гавҳарларин улашгайсиз қизғанмай,
Саховатда офтоблар... Чин инсон муаллимлар.
Ҳикмат айтмоқ — муродингиз, умид, орзу, саботингиз,
Сизнинг нотинч ҳаётингиз — юз достон муаллимлар.
Садоқатдан, жасоратдан, адолат, ҳимоятдан
Шогирд Ёнгинни айлангиз имтиҳон муаллимлар.
Камлик қилур тасаннолар! Таъзим этинг азизлар
Меҳримизнинг гули, Сизга армуғон, муаллимлар!

Ёнғин МИРЗО.

АЗИЗ ВА МЕҲРИБОН

Бутун онгли ҳаётини, билим ва иқтидорини, куч ва ғайратини ягона мақсад йўлига бағишлаган зиёкорларимиз беҳисоб. Уларни эл-юрт ҳамиша ардоқлаб, ҳурматлаб келади.

Устозга таъзим-тавозеда бўлиш халқимизнинг азалий анъанаси, бобокалонларимиздан бизга мерос бўлиб келаётган юксак инсоний фазилатдир. Мансур ака Мирзаев ана шундай иззат-икром, ҳурмат ва илтифотга сазовор бўлган отахон педагогларимиздан. Бу камтарин, устоз педагог 33 йилдан бери ёш авлодни билим ва тарбия зиёсидан баҳраманд этиб келяпти.

Ўттиз уч йил! Айтишгагина осон. Бу — гуллаган, навқирон бир бутун умр демакдир. Устоз қўлида таҳсил кўриб, жамият бахт-саодати йўлида хизмат қилиб келаётган шогирдларини санаб тугатиш қийин.

Мансур ака 20 йилдан бери пойтахтдаги тўнғич билим ва тарбия даргоҳларидан бўлган 55-ўрта мактабнинг она тили ва адабиёт ўқитувчиси. Талабаларга билим ва тарбия берганда ҳам намунали, ибратли, ўрнак олса арзигулик даражада ишлайди у.

Муҳтарам устоз раҳбарлик қилаётган синфларда ўзлаштириш ҳамиша кўнгилдагидек. Бу ютуқ, юқори кўрсаткичлар ўз-ўзидан қўлга киритилаётгани йўқ, албатта. Педагогик коллектив, ота-оналар билан мустаҳкам, дўстона алоқа, муносабатда бўлувчи, синф активига таяниб ўқув-тарбия жараёнини уюштириб келаётган Мансур аканинг иш услуби ҳар жиҳатдан ўрганишга лойиқ ва ибрат олса арзийди.

Бугина эмас, ўртоқ Мирзаев 20 йилдан бери мактаб бошланғич партия ташкилотининг секретари. Партия ташкилоти атрофига уюшган тўққиз коммунист мактаб дирекцияси, бутун педагогик коллективнинг мазкур улкан таълим-тарбия бўстонида ўқув ишини давр юксак талаблари даражасида ташкил этиш борасида асосий таянчи ва катта кучига айланган.

Мансур ака ташаббуси билан «Коммунистик тарбиянинг баъзи масалалари»га бағишланган сиёсий ўқиш ташкил этилди. Методик бирлашма бошлиғи сифатида ёш, кам тажрибали ўқитувчиларга амалий ёрдамини аямайди у. Мансур ака, айниқса умумий таълимнинг асоси бўлган бошланғич синф ўқитувчиларининг дарсларини кўпинча кузатиб таҳлил этади.

Устознинг намунали педагогик фаолияти ҳақида сўз юритишимизга асослар кўп. Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, Меҳнат Қизил Байроқ орденли педагог Мансур ака Мирзаев ҳалол, сидқидилдан адо этиб келаётган шарафли меҳнати туфайли катта обрўҳурмат соҳиби бўлди. Шунинг учун ҳам педагогик коллектив уни иккинчи марта республика ўқитувчиларининг улкан анжуманига делегат қилиб сайлади.

Шогирдлари устозга муваффақият ва сиҳат-саломатлик тилайдилар.

М. УБАЙДУЛЛАЕВА,
педагог.

СУРАТДА: республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи ўртоқ М. Мирзаев ўз талабалари орасида.

Н. Аъзамов фотолари.

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Таниқли журналист Рустам Абдураҳмонов Ленинчиананинг бешинчи китоби — «Биз ўз янги дунёмизни қурамиз» номли тўпламни таржима қилмоқда. Қуйидаги тарихий очерк ана шу китобдан олинган.

Брест сулҳи учун кураш даврига оид бу бадиий-публицистик асар биринчи марта эълон қилинмоқда.

СУЛҲ УЧУН КУРАШ

Михаил ШАТРОВ

Билади у Россиянинг кучини
Келажакнинг порлоқ йўлини ҳам.
Степан ШЧИПАЧЕВ

1918 йил 23 февраль куни шом қоронғусида Ленин билан Крупская Смольнийдан чиқиб, Таврида саройига қараб йўл олишди. Ҳозиргина партия Марказий Комитетининг мажлиси тамом бўлган эди. Унда фақат бир масала, яъни немисларнинг шу куни эрта билан таклиф этган янги шартларини қабул қилиш ёки қабул қилмаслик масаласи муҳокама қилинган эди. Марказий Комитетнинг етти аъзоси Ленининнинг «қабул қилинсин» деган таклифини ёқлаб овоз берди, тўрттаси қарши қўл кўтарди. ва тўрттаси бетараф қолди. Немисларнинг ультиматумида қўйилган муддат 24 февраль эрта билан соат еттида тамом бўлиши керак эди. Шу бир неча соат ичида фракцияларнинг мажлисини ҳам, Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети мажлисини ҳам ўтказиб олиш лозим эди.

Кўчаларда гулханлар ёқилган бўлиб, ўз-ўзини мудофаа қилиш отрядлари ҳарбий машқ қилмоқда эдилар. Буржуйлар турадиган кварталларнинг аҳолиси қўлларида белкурак ушлаган ҳолда саф-саф бўлиб, окоп қазишга бормоқда эдилар. Улар ёнида елкаларига милтиқ осиб олган Питер ишчилари душманга қарши шахдам қадам ташлаб борардилар. Петрограднинг ҳамма томонидан Таврида саройига делегатлар ташиб келаётган машиналар бўғиқ ўкирар ва трамвайлар жаранглаб сас берарди.

Ленин индамасдан одим ташлар, Надежда Константиновна эса сўзлаб борарди:

— Бизнинг Виборг томонда одамларнинг кайфияти бутунлай ўзгариб кетди. Бошқа илож йўқлигини тушуниб, ҳозир ҳаммалари сулҳ тўғрисида сўзлаб юришибди. Карпов имзоси билан чиққан мақола сеники эканини пайқашибди. Мен ҳам инкор қилиб ўтирмадим. Машинасозлар отряди, тўғриси, уларнинг қолган-қутгани қайтиб келишди. Эсингдами, биз улар билан бирга Янги йилни кутиб олган эдик? Улар пистирмага дуч келиб, одамларининг тўртдан уч қисмидан ажралибди. Уларнинг ярми қуролсиз экан, қурол етишмаган экан. Етишмаган қуролларни жангда қўлга киритамиз деб ўйлашибди, аммо социалистик шиорлар пулемётлар олдида ожиз бўлиб қолади. Демидов ҳам жангда ҳалок бўлибди, у сенинг олдингга келган эди, анови ботинка келтирган Демидов-чи...

— Ҳалок бўлибди?

— Ҳа.

Ленин бошини эгиб, қўлларини чўнтакларига солди.

— Бугун Ярославлдан ўртоқлар келишди, — давом этди Крупская. — Унда кадетлар варақа чиқариб, деҳқонларни немисларга зарба бериш учун Советлар теварагида бирлашишга ва жипслашишга чақираётган эмишлар...

— Деярли ҳаммалари бизнинг уруш қилишимизни истайди! — хитоб қилди Ленин. — Кадетлар, монархистлар, буржуйлар, зиёлилар, меньшевиклар ва «сўл коммунистлар». Ҳаммалари бир ёқадан бош чиқарибди. Бухарин яхшироқ ўйлаб кўриш ўрнига нуқул: «Урушмоқ керак! Урушмоқ керак!» деб шиор ташлагани ташлаган. Хўш, бундай шиордан ҳозир нима фойда чиқади? Фойдаси шу бўлдики, Демидов ўлди. Бундай шиорлар ҳаммаси қуруқ гап! Даҳшатли чоҳ! Тағин шундай одамлар тузоққа илинибдики, уларни то эпақага келтиргунга қадар жигарбағримиз қон бўлган эди-я! Ўзинг бир ўйлаб кўргин-а, Надя! Э, аттанг... Революцион гапбозликнинг одамлар миясини бундай чулғаб олиши — бу, буржуа маданияти таъсирининг энг яққол кўриниши бўлса керак. Дарқаҳиқат, шундоқ.. Модомики, биздаги «сўллар» ҳали ўзларини буржуа хурофотларидан, миллатчиликдан, масалан, ор-номус, қадр-қиммат, ватанпарварлик ҳақидаги буржуача тушунчалардан халос қилмаган эканлар, демак, революцион таълимот «сўллар» қўлида шундай қуролга айланадики, бу қурол билан пролетариат ўз-ўзини ярадор қила беради. Худди шундоқ ўз-ўзини ярадор қилади! Буржуазияга зарба беришга мўлжалланган қурол ўз-ўзини ўлдириш қуролига айланмоқда!.. Мана Тавридага ҳам етиб келдик...

— Шундай қилиб сен ҳам дам ололмадинг, — афсусланиб деди Крупская, — индамасдан борамиз деган аҳдимиз ҳам бир пул бўлди...

Ленин меҳрибонларча жилмайиб Надежда Константиновнани олдин эшикка йўллади, сўнгра ўзи кирди.

Таъсис мажлиси учун янгидан ремонт қилинган Таврида саройи юзлаб лампочкалар билан чароғон эди. Ленин большевиклар фракцияси мажлиси бошланишини кутиб, залда нари-бери юрарди. Бутунроссия Марказий Ижрокомининг депутатлари тўда-тўда бўлишиб ва якка-якка ҳолда залда туришардилар. Сўл эсерлар ҳар томонга зир югуриб, большевик депутатларга гап шипшитар эдилар. Сўл эсер Фришман Лениндан сал нарида Володарскийни учратиб қолди:

— Менга қаранг, Володарский, ҳозир сизларнинг фракциянгиз мажлиси бўлади, — деди у, — ишқилиб эркин овоз бердиришга ҳаракат қилинг. Залда сулҳга қарши турувчилар кўп бўлади, агар уларга большевикларнинг ҳам бир қисми қўшилса, у ҳолда Бутунроссия Ижрокоми сулҳга қарши бўлиб чиқади.

Володарский унга нима деб жавоб қилганини Ленин эшитмай қолди. У залнинг бир бурчига бориб ўтирди. Унинг ёнига Крупская келди.

— Ишчи депутатлар билан сўзлашдим. Улар сен томонингда бўлишга мойил кўринади. «Правда»-даги мақола ҳам ёрдам берганга ўхшайди, коллективлардан наказлар ҳам олишибди. Тўғри, уларнинг ҳаммасини ҳам бараварига мойил деб бўлмайди, ўнтачаси иккиланиб турибди. Сен уларга тушунтиришинг керак бўлади. Ахир, сен мажлисда чиқиб сўзласанг керак?

Ленин индамай бош силкиб қўйди. У яна фикри-ҳаёлини бир нуқтага йиғиб, қатъий жангга тайёрланмоқда эди.

Бирдан Свердлов пайдо бўлди.

— Большевик ўртоқлар, — унинг гулдираган овози эшитилди, — ҳаммаларингиз юқорига, фракция мажлисига...

Большевиклар саройнинг иккинчи қаватига чиқа бошладилар.

Свердловнинг қўлидаги қўнғироқ жаранги большевикларнинг ҳар иккала фракцияси — Бутунроссия Марказий Ижрокоми фракцияси ва Петроград Совети фракцияси аъзоларини анча вақтгача тиндира олмади. 200 дан ошиқ киши тўпланган эди. Улар жон-жаҳдлари билан ўзаро мунозара қилишардилар. Улар бақиришар, жим бўлишни талаб қилардилар. Президиум столининг олдгинасида Зиновьев билан Рязановнинг муштлашиб кетишига сал қолди.

— Уларни ажратиб қўйсалаiринг-чи, — қичқирди Свердлов, — ҳозир улар ёқалашиб кетишадику!

Зиновьев билан Рязановни икки томонга олиб бориб ўтқазиб қўйишди.

Ленин президиумга чиқиб Свердлов ёнига бориб ўтирди. Зал жим бўлди.

— Ўртоқлар, — деди Свердлов, — масала ҳаммангизга маълум ва равшан бўлганлиги сабабли фракциямизнинг фикрини аниқлаб олиш учун овоз беришга ўтишни таклиф қиламан.

— Тўғри! — деган товушлар эшитилди залдан.

— Аммо жуда ҳам равшан эмас! — деб қичқирди кимдир.

— Савол бериш мумкинми?

— Саволми? — Свердлов ўйланиб қолди. — Хўп, майли, саволларингиз бўлса, чўзмасдан ва тартиб билан беринглар. Саволларга Владимир Ильич жавоб беради.

Ленин ўрнидан туриб вазминлик билан залга назар ташлади. Унга қарата бир неча қўл кўтарилди. Биринчи бўлиб Радек ўрнидан турди.

— Шартномага биноан, — деди у, — биз территориянинг 4 процентини, 46 миллион, яъни 26 процент аҳолини, 75 процент кўмирни, 73 процент чўянни, 37 процент ҳосилни, 26 процент темир йўлни ва ҳоказоларни қўлдан берамиз. Қонимизни бунақа сўриб олишга бардош бера олармиканмиз?

— Бардош бера оламиз, агар амалий, сурункали, қаттиқ ишга киришсак ва революцион гапбозликка қарши уруш эълон қилсак, бардош бера оламиз.

— Яна бир савол, — давом этди Радек, — ўртоқ Ленин мана бундай бир фикрга қўшилмасмикин: башарти рус революцияси буржуа контрреволюцияси томонидан тор-мор қилинганда ҳам, барибир, у Феникс қуши сингари қайтадан бунёдга келган бўларди; агарда рус революцияси ўзининг социалистик характерини йўқотса (шартномага кўра албатта йўқотади) ва шу билан ишчилар оммасининг социализм ғояларидан ихлосини қайтарса, у ҳолда бу зарба рус ва халқаро революциясининг келажагини ўн марта даҳшатлироқ хавф-хатар остига қўйган бўларди, шундоқ эмасми?

— Радек савол бериш баҳонаси билан, — деди Ленин истеҳзо билан, — мени мунозарага тортмоқчи бўлади, лекин, афсуски, вақт жуда зиқ. Шунинг учун мен лўнда қилиб жавоб бераман. Шартнома бизнинг туб моҳиятимизга дахл қилмайди. Совет ҳокимиятига дахл қилмайди. Агар омманинг социализм ғояларидан ихлоси қайтадиган бўлса, бу — ўлим демакдир. Лекин бундай хавф ҳозир бизга фақат сўл гапбозлар томонидан солинмоқда, улар бизни уруш гирдобига тортиб, шу билан революцияни ҳалокатга учратмоқчи бўладилар. Феникс қушига келсак, маълумки, у фақат минг йилдан кейин қайтадан бунёдга келади. Бизнинг революциямиз учун бундай муддат мени асло қаноатлантирмайди. Қўйинг, бизнинг революциямиз ҳозироқ яшаб, яшнайверсин.

Залдагилар кулишиб қарсак чалиб юборди. Ленининнинг ёноқлари қизариб кетган эди, у кураш ўтида ёнарди. У саволларни дарров илиб олиб, қаттиқ ва оқилона жавоб қайтарар, залдагилар унинг сўзларига қойил қолиб, гулдурос қарсак чалардилар.

— Ўртоқ Ленин айтсинчи, — деди Радек яна сурбетлик билан, — рус пролетариати герман империализмининг дағдағасига жавобан кураш майдонига чиқса, бу унинг учун ҳалол ва олийжаноб иш бўлмасмикин?

(Давоми бор)

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

ШИДДАТЛИ КУРАШ

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ

ПАРИЖ. Сайгон полицияси Жанубий Вьетнам пойтахти ишчиларининг забастовкасини бостира олмади. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Сайгондан хабар беришича, Сайгоннинг 14 минг ишчиси иш бошлашдан воз кечган ва забастовкани давом эттирган.

Полиция неча ўнлаб докерни ўз машиналарида Сайгон портига келтирди ва уларни ишлашга мажбур қилмоқчи бўлди. Аммо бу докерлар иш жойларини ташлаб кетдилар.

Сайгон районидаги Хокмон тўқимачилик ва гугурт фабрикаларининг 3 минг ишчиси, автобус ҳайдовчилардан 700 га яқин киши забастовкани давом эттирмоқда.

Сайгон маъмурлари забастовканинг давом эттирилишини ёқлаб чиққан касаба союз активларидан яна уч кишини қамоққа олдилар.

ЯПОНИЯ

ТОКИО. Японияда ги «Минкэ» кўмир ҳавзасининг ишчилари 1963 йилда «Оомута» шахтасида портлаш бўлган вақтида зарар кўрган шахтерларга ёрдам берилишини талаб қилган эдилар. Ишчиларининг қаттиқ кураши ғалаба билан тугалланди.

А Қ Ш

НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йорк бир кеча-кундуз таксилардан маҳрум бўлиб қолди. Шаҳар таксиларининг иш ҳақини оширишни талаб этган ҳайдовчилардан 15 минг киши 24 соатлик забастовка ўтказди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ХАНОЙ, (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик халқ қуролли кучларининг Зиядинь вилоятида ҳаракат қилаётган жангчилари 4 ва 5 январда Американинг 101-ҳаво-десант дивизияси қисмлари билан бўлган жангларда душман солдат ва офицерларидан 420 кишини сафдан чиқардилар. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари шунингдек учта танкни ёндириб юбордилар ва учта вертолётни уриб туширдилар. ВИА агентлиги Озодлик агентлигига асосланиб, ана шуни хабар қилди.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ деҳқонлари урушнинг оғир шароитларига қарамай, шолидан мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳозир улар иккинчи шоли ҳосилини йиғиштириб олмоқдалар. Суратда: Намха вилоятидаги кооперативлардан бирида янчилган шолини қуритиш пайти.

ВИА—ТАСС фотоси.

60 МИЛЛИОН САВОДСИЗ

КАРАКАС, (ТАСС). Латин Америкаси христиан касаба союзлари конфедерацияси эълон қилган докладда қуйидаги маълумотлар келтирилади: Латин Америкасида 60 миллионга яқин киши ўқишни ҳам, ёзишни ҳам билмайди. Ҳар юз ўқувчидан фақат бир киши университетда ўқиши мумкин.

Латин Америкаси мамлакатларида маориф жуда танг аҳволдадир, дейилади докладда. Мана шу мамлакатларнинг ҳукуматлари АҚШнинг тазйиқи билан ҳарбий мақсадларга жуда катта маблағ сарфлаётганликлари ҳолда, маорифга арзимаган миқдорда маблағ ажратилмоқда.

Латин Америкаси христиан касаба союзлари конфедерацияси Латин Америкасида маориф программасига ўзгартиришлар киритишни талаб қилди. Шундай қилингандагина маорифни халқларни озод қилиш учун кураш ишига хизмат қилдириш мумкин.

ИТАЛИЯ ФОЖИАСИ

Жанубий Италия бошига даҳшатли бахтсизлик тушди. Кучсиз ер ости силкинишлари кучайиб, даҳшатли зилзилаларгача ўсиб етди. Монтеваго, Менфи, Джибеллина, Поджореале, Салапарута, Санта Нинфа ва бошқа аҳоли пунктлари айниқса жиддий зарар кўрди. Дастлабки маълумотларга кўра 500 киши ўлган, мингдан ортиқ киши яраланган, ўн мингга яқин киши бошпанасиз қолган. Ҳеч ким аниқ маълумотлар беролмайди. Чунки юзлаб тирик ва ўлик одамлар бузилган биноларнинг вайроналари остида қолган.

— Менга худди жаҳаннам тепасидан учиб бораётгандек туюлди, — дейди фожиа содир бўлган ерлар устидан учиб ўтган ҳарбий учувчи. — Бу ерларда ҳозиргина атом бомбаси портлагандек тасаввур қолди, менда.

Бахтсизлик маҳаллий ҳокимият вакилларини ўта таш-вишга солиб қўйди. Ҳозирча — кеча ва кундуз ўт ўчириш бўлимлари шошилинч иш олиб бораяпти. Улар ер қимирлаш содир бўлган жойга Трапани порт шаҳридан келишган. Аммо уларда на транспорт воситалари ва на зарур қуроллар етишади.

Ҳозиргина баъзи бир аҳоли пунктларига етган зарар ҳақидаги маълумотлар олинди. Монтевагода 800 уй вайрон бўлган, вайроналар остидан ҳозирча 213 ўлик топилган. Джибеллина шаҳарчасида турар-жойларнинг 95 проценти вайрон бўлган, аҳолининг 20 проценти ўлган, 150 киши дом-дараксиз йўқолган. Қолган шаҳарларнинг ҳаммасида биноларнинг 80—90 проценти қулаб тушган. Ўлганларнинг сони ҳали ҳисоблаб чиқилмаган. Фожиа рўй берган ерга фақат ҳаво йўли орқали бориш мумкин. Барча йўллар бутунлай бузилиб кетган. Зилзила содир бўлган районга Италия президенти Сарагат ва ички ишлар министри Тавиани зудлик билан жўнаб кетдилар. Зилзиладан зарар кўрганларга ёрдам кўрсатиш юзасидан фавқулодда комиссиялар тузилди.

Л. КОЛОСОВ.
Рим.

ГРЕЦИЯДАГИ АҲВОЛ

НЬЮ-ЙОРК, 16 январь. (ТАСС). Собиқ Бош Министр Г. Папандреунинг ўғли, грециялик таниқли жамоат арбоби Андреас Папандреу бугун Афинада хорижий паспорт олиб, оиласи билан бирга Грециядан чиқиб кетди. ЮПИ агентлигининг Афинадаги мухбири берган хабарда айтилишича А. Папандреу Парижга йўл олган, у ердан Скандинавияга ёки АҚШга жўнаб кетмоқчи.

Ўтган апрель ойидаги ҳарбий тўнтариш вақтида хунта қамоққа олган А. Папандреу яқинда «амнистия»га биноан қамоқдан бўшатилган эди. Бироқ амнистия сўл партиялар ва ташкилотларнинг аъзоларига жорий қилинмади. Улар ҳозир ҳам Греция турмаларида, қамоқ лагерларида қамалиб ётибди.

Парламент аъзолари, сўл эда партиясининг раҳбарлари, Греция халқининг миллий қаҳрамони Манолис Глезос, касаба союз арбоблари, журналистлар, маданият ходимларидан иборат сиёсий маҳбуслар ҳозир қарийб уч минг кишига етди. Хунта композитор М. Теодоракисга нисбатан айниқса ёмон хоинлик қилди. Ҳозирги Бош Министр Пара-Допулос «Амнистия» эълон қилганида, Теодоракис рождество байрамлари бошлангунча қамоқдан бўшатилади, деб махсус равишда гапирган эди. Лекин композиторни қамоқдан бўшатишмади. Чет эл информация агентликларининг хабарларига кўра, энди ҳарбий маъмурлар ўзларининг позицияларини оқламоқчи бўлиб Теодоракис тўрт хил айб билан айбланган, деб важ қилмоқдалар. Уларнинг айтишига қараганда, Теодоракис король оила аъзосини ҳақорат қилган эмиш, ҳукуматни ҳақорат қилган эмиш, прокурорни ҳақорат қилган эмиш ва полиция маъмурларини ҳақорат қилган эмиш.

АФРИКА. Сьерра-Леоне. Фритаундаги портга олиб борувчи кўчаларнинг бири.
В. Бородецкий фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Пекининг «революцион комитети» пойтахтда «армияни қўллаб-қувватлаш митинги» ўтказди. Митингда «армияни қўллаб-қувватлаш ҳаракати кенг ва чуқур авж олдирилсин» деган директива ўқиб эшиттирилди. Директивада, жумладан, бундай дейилади: «Хитой халқ озодлик армиясининг Пекиндаги ҳарбий қисмлари ва Пекин гарнизони саноатга ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига мадад бериш ва муассасалар, корхоналар, ўқув юртлари устидан ҳарбий контроль ўрнатиш, ўқувчиларга ҳарбий таълим бериш вазифаларини зўр ғайрат билан бажариб келдилар ва буюк маданий революцияда катта шижоатлар кўрсатдилар».

Армиянинг «Цзефанцзюнь бао» газетасида эълон қилинган бош мақолани «Женьминь жибао» газетаси ва пойтахтдаги бошқа газеталарнинг ҳаммаси дарҳол кўчириб босди.

«Янги йилда, дейилади шу бош мақолада, бизнинг армиямиз тағин ҳам каттароқ вазифаларни бажариши керак». Жойлардаги гарнизонларнинг қўмондонлиги олдига хунвэйбинлар ташкилоти айтган ва қилган ишларнинг ҳаммасини қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш вазифаси қўйилмоқда.

Мақолада айтиладики, «хунвэйбинларни ва цзаофанларни қўллаб-қувватлаш, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришга мадад бериб туриш, ҳарбий контролни амалга ошириш армиянинг биринчи даражадаги муҳим вазифасидир».

Ҳарбий қисмларга «ҳамма жойда революцион оммавий ташкилотларнинг раис Мао асарларини ўрганишлари ва амалда татбиқ қилишларига ёрдамлашиш» буюриб қўйилди.

Ланьчжоу районидаги цзаофанлар конференциясида «қўпорувчилик фаолиятини» армия билан бирга бостириш тўғрисида қарор қабул қилинди. Конференция ташкилотчилари цзаофанлар орасидаги гуруҳбозликни тугатиш» ва «ишчилар синфи орасидаги нифоқни» йўқотиш зарурлигини уқтириб ўтдилар.

Хух-Хото шаҳрида ўтказилган худди шундай конференцияда ички Монголиядаги «сўллар»нинг армияни қўллаб қувватлаши проблемаси муҳокама қилинди. Ҳарбий округ комиссари У Тао конференцияда нутқ сўзлаб, «маданий революцияни муваффақиятли ўтказиш учун» имконият яратиб беришга чақирди.

Хэнань ҳарбий округининг вакиллари ва Хэнань вилоятида «революцион комитет» тузишга тайёргарлик кўрувчи группа қишлоқда «маданий революция»ни ўтказиш масалалари устида «суҳбатлашув» ташкил этдилар. Улар деҳқонлардан «ҳарбийларнинг кўрсатмаларини тез ва қулоқ қоқмай бажаришни» талаб қилдилар.

«Ганьсу жибао» газетаси мамлакат ҳаётининг ҳамма соҳаларида армия ҳал қилувчи роль ўйнаши лозимлигини таъкидлаб, ўтган йил қуролли кучларнинг вакиллари «раис Маонинг буюк чақириғига қизғин жавоб бериб», саноат корхоналарига ва кончилик корхоналарига, Гансу вилоятининг қишлоқларидаги халқ коммуналарига бордилар ва ўзларининг «ҳал қилувчи таъсирларини» ўтказдилар, деб ёзмоқда.

Цзянси вилоятида «революцион комитет» тузилганлиги хабар қилинмоқда. Синьхуа агентлигининг шу хабарида айтилишича, «кураш долзарбга келиб қолган пайтда армия раис Маонинг кўрсатмаларига мувофиқ...» цзаофанларга ва хунвэйбинларга «жуда қатъият билан катта мадад берди». «Бу билан, — дейилади сўнгра хабарда, — армия ўзининг жуда катта ҳиссасини қўшди». Вилоятда янги органнинг раиси Чэн Ши-Цин сўзга чиқиб, бу билан «мана шу буюк юришда биринчи қадам қўйилди, холос», деди, ҳали олдимизда бундан кўра қийинроқ вазифалар турибди, деб таъкидлади у. Чэн Ши-Цин мана шу энг қийин вазифалардан бири қаторида «партияни тартибга солиш» яъни Маонинг авантюристик йўлига рози бўлмаётганларни партиядан ҳайдаб чиқариш вазифаси турганлигини кўрсатиб ўтди.

(ТАСС, 16 январь.)

РЕПРЕССИЯЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ТОКИО, (ТАСС). Полиция АҚШ атом авианоси «Энтерпрайз»нинг портга киритилишига қарши норозилик митингида қатнашиш учун Сасэбога қараб йўл олган студентларни яна қамоққа ола бошлади.

Кансай. Тюгоку ва Канто районларидан 400 га яқин студент Кюсюдаги Фукуока станциясига келган пайтда бир мингдан ортиқ полициячи уларни кутиб турар эди. Ана шу полициячиларга студентларни Сасэбога яқин йўлатмаслик тўғрисида буйруқ берилган эди.

Студентлар станция перронида норозилик митинги ўтказдилар. Киодо Цусин агентлигининг хабар беришича, улар полициячилардан йўлни очиб беришни талаб қилганлар. Студентларнинг орқасидан темир йўл полицияси ёпирилиб келди. Бу полиция студентларни станциядан чиқиладиган йўл томон суриб борди. Бу ерда студентларни ҳаракатчан полиция отряди кутиб турар эди. Студентлар перрондан чиқишлари биланоқ полициячилар йўлни тўсиб, намойиш қатнашчиларини калтаклай бошладилар. Студентлардан 10 киши ярадор бўлди, 4 киши қамоққа олинди.

САМАРАЛИ ЙИЛ

Яқинда меҳнаткашлар депутатлари Калинин район советининг XI чақириқ VI сессияси бўлиб ўтди. Депутатлар сессия муҳокамасига қўйилган икки масалани — «Район ижроия комитетининг 1967 йилда қилган ишлари» ва «Район аҳолисига медицина хизмати кўрсатишни янада яхшилаш тадбирлари» тўғрисидаги масалаларни тинглашди ва муҳокама қилишди. Биринчи масала юзасидан район ижроия комитетининг раиси депутат ўртоқ **М. Тожиев,** иккинчи масала ҳақида район даволаш ва санитария бирлашмасининг бош врачи депутат ўртоқ **В. Малинов** доклад қилди. Сессия қатнашчилари район Советининг доимий комиссия аъзоси депутат ўртоқ **Қ. Латиповнинг** қўшимча докладини ҳам эшитишди.

Кўрилган масалалар юзасидан Хонобод қишлоқ Советининг раиси **Қ. Бадалов,** район халқ судьяси **А. Шомирзаев,** район партия комитетининг биринчи секретари **М. Камолов,** область ижроия комитетининг секретари **М. Эгамбердиев,** область соғлиқни сақлаш ва социал таъминот доимий комиссиясининг раиси **Қ. Қаҳҳорбеков** ва бошқа ўртоқлар район ижроия комитети ўтган йилда бир мунча ижобий ишлар қилганини, меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатиш яхшиланганлигини кўрсатиб, ўз фикр ва мулоҳазаларини айтдилар.

Район деҳқонлари юбилей йилида эришган муваффақиятлари учун Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик ютуқлари Виставкасининг 2-даражали дипломини олишга муваффақ бўлдилар, сессияда шу дипломлар топширилди. Шунингдек К. Маркс номли, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» ва Собир Раҳимов номли колхозларга ҳам виставканинг 2-даражали дипломлари тақдим қилинди.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

САНСАЛОРГА ҚОЛГАН ЙЎЛ

Бундан 2 йил муқаддам Алимкент билан Бўка районини боғлайдиган 18 километрлик йўл қурилган эди. Йўлнинг 9 километри Бўка райони ва 9 километри эса Оққўрғон райони территориясига киради. Лекин йўл ремонти ҳамон сансалорликка солинаяпти. Йўл қурилиши бўлими планларига кўра, йўл ҳар уч йилда бир марта ремонт қилиниши лозим эди. Лекин бу планга негадир ҳеч риоя қилинмаяпти. Натижада икки районни боғлайдиган йўл ўнқир-чўнқир бўлиб бузилиб кетган.

Биз йўлни тузатиб беришларини илтимос қилиб Бўка район йўл қурилиши бўлими раҳбарларига бир неча бор мурожаат қилдик. Улар ҳар гал «бу ҳақда оққўрғонликлар билан гаплашиб кўринг», деб жавоб беришади. Оққўрғон йўл қурилиши бўлими бошлиқлари эса «бу йўл бизга қарамайди. Бўка райони ремонт қилиб берсин», деб пайсалга солиб келишмоқда.

Хуллас, йўл ремонти неча йилдан буён ана шундай отангга бор, онангга бор, қабилида судралиб, орада қолиб келмоқда.

Эндиликда Бўка—Оққўрғон маршрутида қатнайдиган автобуслар йўлни баҳона қилиб, кейинги вақтларда график бўйича юрмайдиган бўлиб қолди. Аҳён-аҳёнда кўриниб қоладиган автобус шофёрлари йўлни «Оққўрғон» совхози орқали буриб кетишмоқда.

Бўка район йўл қурилиши бўлимининг бошлиғи Бойқароев, Оққўрғон район йўл қурилиши бўлимининг бошлиғи Абдуллаев ўртоқлар йўловчиларнинг бу эътирозларини ҳисобга олиб, биргаликда ремонт қилиб қўйишса, ёмон бўлмасди.

М. ВИСАЛОВ,
Бўка район давлат банкасининг экономисти.

Э. УСМОНОВ,
«Пахтакорлар овози» газетасининг ходими.

РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

ТОҒЛАРДА ТОКЗОРЛАР

ШАҲРИСАБЗ. Қашқадарё областида 3,5 минг гектардан зиёд тоғлиқ ва тоғ этаклари қўриқ ерларини токзорларга айлантириш мумкин. Академик Р. Р. Шредер номидаги Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик институти Самарқанд филиалининг илмий ходимлари бўш массивларни тадқиқ этишни туғаллаб, шундай хулосага келдилар. Фақат Шаҳрисабз, Яккабоғ ва Ғузор районларидаги токзорлар икки баравар кенгайтирилади.

Келгусидаги янги йирик токзорчилик районининг энг муҳим афзаллиги унинг тупроғидир. Бу жойларнинг тупроғи ниҳоятда нам сингдирувчандир. Башарти бу ерлар қишда ва эрта баҳорда бир бор суғориб қўйилса, олинган нам ток учун ёз бўйи кифоя қилади. Шартли суғориладиган ва суғориладиган ерларда уч хил ток ўстириш юзасидан 3 йил мобайнида ўтказилган синовларнинг якунлари олимларнинг мана шу фикрини тасдиқлади. Суғориш режими турлича бўлишига қарамай, узум ҳосили ва сифати бир ҳилда юқори бўлиб чиқаверди.

Шу баҳорда тоғлик ва тоғ этаклари қўриқ ерларида дастлабки бир неча юз гектар токзор барпо қилиш мўлжаллаб қўйилди.

ИЛЬИЧ ЧИРОҚЛАРИ

ҒУЗОР. Денгиз сатҳидан 1800 метр баландликка электр чироқлари порлади. «Май» колхозининг электр станцияси ишга туширилиб, ток берди. Хўжаликнинг барча тоғлиқ қишлоқлари ва фермалари электрлаштирилди.

ЛЕНИН КУНЛАРИГА ТАЙЁРЛИК

Сергелидаги тўртта кутубхонанинг ҳаммасида Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарликка бағишланган китоб ва расмлар выставкаси очилди. Стендларга пролетар революцияси доҳийсининг асарлари, Ильичнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақидаги хотиралар, Коммунистик партия ва Совет давлати тарихининг муҳим босқичларини акс эттирувчи фото ва расмларнинг нусхалари қўйилган.

ПОСЁЛКА КЕНГАЙМОҚДА

ТОЛИМАРЖОН. Қарши чўлини ўзлаштирувчиларнинг Толимаржон посёлкасида 350 автомобилга мўлжалланган автобаза фойдаланишга топширилди. Корхона илғор техника билан ускуналанди.

Толимаржон тез ўсиб бормоқда. Бу ерда юбилей йилининг ўзида механизациялаш базаси ишга туширилди, темир йўл тармоғи ётқизилди, юқори вольтли электр линияси тортилди ва бошқа объектлар ишга туширилди. Қўриқ ерликлар уй-жой билан тўла таъминланди. 800 ўринли кинотеатр, ҳаммом, водопровод, газ улар хизматида.

(УзТАГ).

НАФОСАТ ДАРГОҲИ

(Боши иккинчи бетда)

— Табиийки, бундай кабинетларда ботаника ёки зоология фанларини ўтиш ўқувчиларга катта эстетик завқ бағишлайди,— дейди Мукаррам Ғафуровна,— уларни табиатга, ҳайвонот дунёсига, гўзалликка муҳаббат кайфиятида тарбиялаш имкониятини беради.

Мактаб педагогик коллективи ўқувчиларни табиатни севишга ўргатиш билан уларда Ватанга муҳаббат ва садоқат, ватанпарварлик ва ижодкор халқимиз билан қонуний фахрланиш туйғуларини тарбияламоқда.

Бошқа предметлар бўйича кабинетлар ҳам чакки жиҳозланмаган. Математика кабинетида, масалан кичкина ер шаридан тортиб буруниги математикларнинг йирик портретларигача жамланган. Ўзбек математик олимлари ҳақидаги стенд айниқса ажойиб, конструкцияси жуда содда ишланган. Физика кабинетида эса, ўқувчиларнинг ўзлари ясаган электрлаштирилган карталар диққатни тортади. Улар «Ленин яшаган жойларда» ва «Ўзбекистон саноати» деб номланади.

Юқорида биз бир неча фан кабинетларини айланиб кўрдик.

Лекин, оддий синфлар-чи, уларда шароит қандай? Мана, 3-«а» синфидамиз. Ўқувчилар эгниларида озода мактаб формалари, қизил галстуклар тақиб олишган. Бурчакда кичкинагина арча. У қўлда ясалган ўйинчоқлар билан безатилган. Бизни парталар қизиқтирди. Эстонияда ва Тошкентда ясалган улар. Ўтиришга жуда ҳам қулай. Уларни турли ҳолатга мослаштириш мумкин.

Мактаб рақс ансамбли ўқувчилар ва ота-оналарнинг чуқур ҳурматини қозоняпти. Октябрнинг 50 йиллик байрами арафасида мактаб ҳаваскорлари Москвадаги 169-мактабда мамлакатимиз йирик шаҳарларининг 169-мактаблари йиғинида иштирок этишди. Бу қизиқарли байрамда ансамбль иккинчи ўринни эгаллади. Маҳмуда Сафаева, Матлуба Азизова ва Гулчеҳра Собировалар ижро этган рақслар барчага манзур бўлди.

— Бу йил Ростов-Дон шаҳридаги 169-мактаб таклиф этяпти. Бундай дўстлик байрамини бизда ҳам ўтказишни мўлжаллаяпмиз,— дейди тарбия бўлими бўйича директор ўринбосари Д. Мўминов.

Лекин, бу ҳаммаси эмас. Мактаб хор коллективида 300 бола бор. Халқ чолғу ансамбли ўз маҳоратини ошириб боряпти. Репертуарида ўзбек композиторларининг мураккаб музика асарлари бўлган мактаб чолғу ансамбли маҳаллаларда, ота-оналар йиғилишларида, адабий кечаларда ва учрашувларда ранг-баранг программада концертлар бермоқда.

Мактаб атоқли шоир Ғафур Ғулом номида. Шунинг учун унинг ҳаёти ва ижодига бағишлаб кечалар ўтказиб туриш мактабда традицияга айланиб қолган. Ана шундай кечаларнинг бири яқинда бўлиб ўтди. Кечага шоирнинг қариндошлари, яқин дўстлари меҳмон бўлиб келишди.

Ўқувчиларни эстетик тарбиялаш бўйича барча ишларга эстетика кабинети раҳбарлик қилмоқда. Кабинет ишини ашула ўқитувчиси Анвар Левиев бошқаради. Эстетика кабинети ёзувчилар, музикачилар, артистлар билан мунтазам учрашувлар ўтказади, музика, тасвирий санъат, адабиёт ҳақида, инсон гўзаллиги хусусида мунозара ва лекциялар уюштиради. Кабинет ҳузурида В. И. Ленин бурчаги ташкил этилган. Унда педагоглар «Ленин ва музика», «Ильич севган қўшиқлар» деган темаларда мазмунли суҳбатлар ўтказиб туришади.

Мактабда эстетик тарбия асосий дарс ҳисобланади. Рус, ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчилари дарс жараёнида санъат асарлари репродукцияларидан, музика ёзмаларидан кенг фойдаланишади. Улар, айниқса ўқувчиларнинг нутқ маданиятини ўстириш ҳақида ғамхўрлик қилишади, ўз талабаларига нутқ санъатини ўргатишади. Дарвоқе, нутқ санъатини яхши эгаллаб бораётган мактаб ўқувчилари бадиий ўқиш бўйича шаҳар конкурсида биринчи ўринни эгаллашди. Ҳозир биринчи синф ўқувчиларининг 90 проценти чиройли ёзишни яхши билади.

Мактаб коллективи эришилган муваффақиятларни келгусида янада мустаҳкамлаш учун ҳаракат қиляпти. Педагоглар янги инсон — ажойиб келажак авлодини эстетик баркамол қилиб тарбиялашнинг турли форма манбаларини ҳаётнинг ўзида, меҳнат жараёнида кўра билмоқдалар.

Коллектив кейинги вақтда яна бир хайрли ишга қўл урди. Мактаб ўқитувчилари эстетик тарбия масалаларига бағишланган брошюрани нашрга тайёрламоқдалар. Ўйлаймизки, у педагогларимизга, албатта манзур бўлади.

Мактаб билан танишиш пировардига ҳам етди. Ботаётган қуёшнинг қизғиш нурлари девордаги Ғафур Ғулом портрети ойнасида акс тарқатиб жилваланади. Мактаб директори Мукаррам Одилова иш билан банд ўтиради. У галдаги вазифалар режасини тузади.

— Ҳормант, съезд делегати Мукаррам опа!

Р. ДАМИНОВ,
А. Набиев номидаги шаҳар пионер ва ўқувчилар уйининг директори, республика ўқитувчилари съездининг делегати.

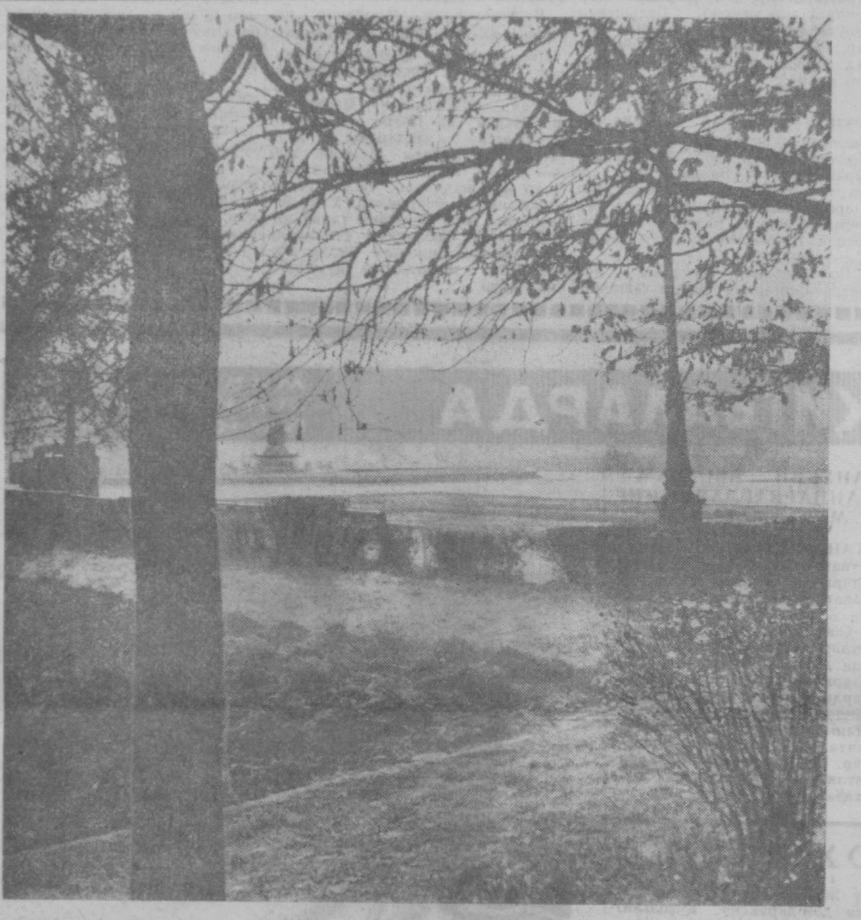

ТОШКЕНТ ТОНГГИ

А. Палехов фотоэтюди.

ҲАР ТЎҒРИДА

✦ Мюнхендаги хусусий клуб Жанубий Африка республикасида юракни кўчириб қўйиш бўйича ўтказилган иккита операцияда ишлатилган хирургия асбобларига Ғарбий Германиянинг 80 минг маркаси [20 минг долларга яқин] беришни таклиф этди. «Маданият ёдгорликлари» коллекциясини тўплаётган бу клуб профессор Бернардга ана шундай таклиф билан хат юборди.

✦ Канадаликлар аҳоли жон бошига телефонда гаплашиш соҳасида биринчи ўринга чиқиб олдилар. 1966 йилда Канаданинг ҳар бир граждани 664 марта телефонда гаплашган. АҚШда эса бир йил ичида телефонда гаплашиш аҳоли жон бошига 648 мартадан тўғри келган.

✦ Ганновер [ГФР]да яшовчи немис аёли яқинда бир хат олди. Бу хатни унинг акаси 23 йил муқаддам Қўшма Штатлардан жўнатган экан. Хатни ёзган киши — Герхард Жастнинг ўзи Германия Федератив Республикасида сўнгги 20 йилдан буён яшаб келмоқда.

ТОК «КАРДИОГРАММАСИ»

Грузия ботаника институтининг ходими ёш биофизик Тамара Пурцеладзе вольтметр ва электрон-ҳисоб машинаси ёрдамида ток «кардиограммаси»ни олди. Мия ва юракка ўхшаб ўсимлик ҳам биотоклар ишлаб чиқаради. Шу биотоклар унинг физиологик аҳволи ҳақида аниқ информация олишга имкон беради.

Ток электр зарядлари асосан унинг куртагида, баргларида ва новда бўғинларида бўлади. Ҳатто ток қаламчасининг ривожланиши ҳам унинг учидаги заряд характерига боғлиқ бўлади. Манфий зарядланганлари яхшироқ илдиз олади ва одатда улар қаттиқроқ бўлади. Агар қаламчада тормозловчи мусбат потенциал бўлса ўсимлик ўсиш процессида уни ривож топишга рағбатлантирувчи тарафга қараб ўзгартирган.

Усимлик электр зарядлари «сири»нинг очилиши унинг ҳосилдорлигини бошқаришда самарали ёрдам беради.

С. ШУЛЬЦ.

БРАТСК ГЭСИ ТЎҒОНИДА ФИЗИКА ДАРСИ

Братск ГЭСи тўғонида ленинградлик студентлар ансамблининг концертлари физикадан кўргазмали дарсга айланиб кетди. Ҳаваскор артистлар электр гитараларда ўйин бошлашлари билан ёқимли оҳанглар ўрнига гувуллаш эшитилди. Тингловчилар ҳам, ижрочилар ҳам ҳайратда қолишди.

Тўғон билан гитара электромагнит майдонларининг куч чизиқлари йўналиши бир-бирларига мос бўлиб тушганлиги аниқланилганидан кейингина музика асбобларининг бундай ғалати товуш чиқариш сирини очиш мумкин бўлди. Мана шу сабабдан ҳам гитара торлари генераторлардан бирининг кучли «овозини янгратган».

Ишга инженерлар ёрдам беришди. Улар бўр билан доира чизишиб, музикачиларни магнит майдонларининг куч чизиқлари турли юзалардан ўтадиган қилиб жойлаштиришди. Шундан сўнг концерт муваффақиятли ўтди.

Н. КУПРИЯ.

ЗИЛЗИЛА БИЛАН БАХСЛАШИШ

Гёте зилзила билан бахслашиб бўлмайди, деган эди. Яқинда Москвада босилиб чиққан «Зилзила билан бахслашиш мумкин» деган китобнинг авторлари С. В. Медведев ва Н. В. Шебалин бошқача фикр юритадилар. Улар бахсни инженерлик геологияси позициясидан туриб бошлаганлар ва улар мазкур фан иншоотларни ер ости силкинишларнинг ҳалокатли оқибатларидан «ҳимоя қила оладиган» даражада етарли тажриба тўплаган, деб ҳисоблайдилар.

Китобда мамлакатимиз территориясини сейсмик жиҳатдан районлаш ҳақида, сейсмик қурилиш ва иншоотларнинг зилзилага бардош бериши билан боғлиқ бошқа проблемалар ҳақида гапирилади.

(ТАСС мухбирлари).

ЭФИР ЭГАЛАРИНИНГ ЮБИЛЕЙИ

Тошкент алоқа электротехника институтининг радио алоқа ва радио эшиттириш факультети ўзининг ўн йиллигини нишонлади. Шу вақт ичида факультет турли ихтисосдаги саккиз юз юқори малакали мутахассис тайёрлаб берди, бу кадрлар мамлакатнинг турли районларида ва чет мамлакатларда ишлаб турибдилар.

Ҳозирги вақтда факультет Ўрта Осиё алоқачиларининг йирик ўқув ва тадқиқот базасидир. Бу ерда замонавий ускуналар, аппаратлар, кўргазмали қуроллар, приборлар билан жиҳозланган ўн олтита турли лаборатория ташкил этилди. Бу йил уларнинг сафига яна иккита лаборатория — электрон-ҳисоблаш машиналари лабораторияси ва республикада биринчи ўқув телевизион марказ қўшилади. (ЎзТАГ).

ҲАМКАСБЛАР АРМУҒОНИ

«Ҳамкасбларимизга совға!». Москвадан олинган посилкага ана шундай деб ёзиб қўйилганди. Москвалик маорифчиларнинг бу совғаси Тошкентдаги Октябрь район халқ маорифи ходимларини беҳад хурсанд қилди.

Армуғон этилган китоблар орасида москвалик ўқитувчилар томонидан тайёрланган биология, химия ва рус тилига оид методика қўлланмалари ҳам бор эди.

Москва шаҳар, Октябрь район халқ маорифи бўлими ўзбек ўқитувчилари билан кўпдан бери ижодий ҳамкорликда ишлаб келмоқда. Тошкентдаги Октябрь райони ўқитувчилар делегацияси ҳамкасблари ҳузурида бўлиб, бой тажрибаларни ўрганиб қайтдилар. Айниқса бошланғич синфларда машғулотлар олиб бориш соҳасидаги москваликлар иш тажрибаси қўл келди.

Айни вақтда Октябрь район халқ маорифи бўлимидан келган вакиллар ўзбек ўқитувчилари ишлари билан танишдилар. Тошкентга совға қилинган бу қўлланмалар ана шу ҳамкорлик натижаси ўлароқ майдонга келди.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

РАҚИБ МАЪЛУМ

Европа биринчилиги учун саралаш ўйинларини муваффақиятли ўтказган командалар фахрли унвон учун финалда курашни давом эттирадилар. Бу ўйинлар олимпиада системасида, яъни ютқазган команда мусобақанинг навбатдаги босқичида қатнашиш ҳуқуқидан маҳрум бўлиш системасида ўтказилади. Утган куни Парижда қура ташланди. СССР терма командасининг чорак финалдаги рақиби Венгрия терма командаси бўлади. Бу командалар ўртасидаги ўйин муддати эса ҳозирча маълум эмас.

СССР КУБОГИ УЧУН

Мамлакат футбол федерацияси СССР Кубоги учун даъвогар бўлган командаларнинг биринчи босқичдаги рақибини аниқлаш мақсадида қура ташлади. Кубок учун республикамизнинг «А» классидаги уч вакили — «Политотдел», «Нефтяник» ва «Зарафшон» командалари ҳам курашади. Фарғонанинг «Нефтяник» футболчилари «Темп» (Барнаул) — «Восток» (Уст-Каменогорск) матчи ғолиби билан учрашадилар. Биринчи босқичдаёқ Ўзбекистоннинг бир вакили мусобақадан чиқиб кетади. Чунки бу турда «Политотдел» колхози командаси Навоийнинг «Зарафшон» футболчилари билан учрашади.

ҚИЛИЧБОЗЛАР БАХСИ

«Пахтакор» стадионининг спорт залида ёшлар ўртасида қиличбозлик бўйича мусобақалар бўлиб ўтди. Бунда бутуниттифоқ ёшлар турнирларида муваффақиятли қатнашган кўплаб моҳир спортчилар иштирок этишди. Жиддий курашдан кейин умумкоманда ҳисобида «Буревестник» кўнгилли спорт жамиятли вакиллари ғолиб келишди, «Динамо» командаси иккинчи, «Меҳнат» учинчи ўринда қолди. «Спартак» қиличбозлари фахрли учликка киролмадилар. Шахсий ҳисобда В. Кучер, У. Хикматуллаев, Л. Яценколар ғолиб келишди.

БИЛМАЙИН БОСДИМ ТИКАННИ...

АХЛОҚ МАВЗУИДА

Хушбичим, ёшгина жувон ўғилчасини кўтариб хонамизга кириб келди. Унинг ғамгин кўзларидан ўкинч, сўлғин чеҳрасидан вужудини қандайдир афсус—надомад эзаётгани сезилиб турарди.

—Мен ҳаётда янглишдим, катта хато қилдим! — деди ва чуқур хўрсинди.

Жувон сумкасидан бир хат олиб узатар экан қўллари титраб, қора — қуюқ киприклари пирпираб кетди.

— Мана, шунда ҳаммасини ёзганман, ўқинг, илтимос...— У бироз ўйланиб қолди. Кейин унда қандайдир бир куч пайдо бўлди чамаси, жиддий деди:—Хатойимни газетангизда босиб чиқаринг, мени танқид қилинглар, бошқаларга ибрат бўлсин, менга ўхшаб янглишишмасин.

Қутби ҳақиқатан кўзга яқин қиз эди. Қадди-қомати келишган, юзи ойдек, қошлари камондек. Ўша кезлари Қутбининг йўлини тўсиб не-не йигитлар севги изҳор қилмади дейсиз. Аммо у ҳаётнинг баланд ҳавозасида эди. Унча-мунча одамни кўзи илғамасди. Айни бир пайтда Қутбининг эшиги турмини совчилар бузгудек қатнашарди.

— Ҳаракатингизни қилаверинг эржон, бугун совчиларга оқ ўратиб юбордим,—деди бир куни Хосият хола эшикдан кириб келаётган Аҳрор акага.

— Кимга?—Аҳрор ака кўзларини катта очиб одим ташлаган жойида тўхтаб сўради.

— Қўрқманг дадаси, ўша ўзингиз мақтаган Қодиржонга.

— Йигитни сен ҳам кўрдингми?—Аҳрор аканинг чеҳрасида мамнунлик зоҳир бўлди.

— Кўрсатишди, гап ҳуснида эмас, ишқилиб эсли-ҳушли бўлсин, қўша қаришсин. Менга жуда ёқди.

— Баракалла хотин, ҳамма гап ана шунда,—Аҳрор ака хотинининг елкасига қоқиб хурсанд уйга кириб кетди.

Қутби ўз хонасида эди. Бу гап унинг қулоғига чалиниб юраги «шиғ» этиб кетди. Кейин харчанд оғиз пойласа ҳам бўлажак қайлиғи ҳақида бошқа ҳеч нарса билолмади. У Қодиржон билан фақат ЗАГС ҳовлисидагина учрашди. Кўрди-ю қизнинг юраги орқасига тортиб кетди. Чунки йигит у хаёл ва орзу қилгандек баланд бўйли, кенг яғринли, шаҳло кўзли, пайваста қошли, тим қора сочли эмас эди. Лекин, Қодиржоннинг бўй-басти ҳам, ҳусни ҳам ерга урарли эмасди. Истараси иссиққина йигит эди.

Қутби ЗАГС мудирасининг саволига жавоб беришда анчагина ўйланиб турди. Турли хаёлларга борди.

Қутби Қодиржонга турмушга чиқди. У билан бор-йўғи бир йилгина турмуш қурди.

Қодиржон Мўминов Тошкент медицина институтида ўқиб, кечки сменада фельдшер бўлиб ишларди. Қутби ҳам фельдшер, касалхонада хизмат қиларди. Қодиржон Қутбини жондилидан севарди, ҳурматларди. Ишдан келиб хотинига қарашар, бирор нарсадан хафа кўринса кўнглига тасалли берарди. Айниқса Қутби қаттиқ шамоллаб, беш-ўн кун касалхонада ётганида Қодиржон ўзини қаерга қўйишни билмай қолди. Хотини ёнидан нари кетмади, тунларни уйқусиз ўтказди.

Лекин Қутби барибир Қодиржоннинг қадрига етмади. Қилдан қийиқ ахтариб жанжал чиқаришга уринаверди. Эрининг асабига тегаверди. Аммо Қодиржоннинг «сиз» тили «сен»га бормади.

Қодиржон яхши ният, ширин-орзу-умидлар билан турмуш қурганди. Яхши фарзандлар кўриб ширин ва иноқ яшашни истарди, шунга интиларди. Қутби бўлса ҳамон афсоналарда таъриф-тавсиф этилган «гўзал ва паҳлавон» йигитни қумсар, ўшанинг оғушида яшарди.

Қутби кунларнинг бирида дугонаси Осиманинг уйига боради. (У эрига айтмасдан кетадиган одат чиқарганди). Ўша куни дугонасиникига бир йигит меҳмон бўлиб келган экан. Меҳмон ўзини Ғафур Қаҳҳоров деб таништирди ва гап орасида бош ошпаз эканлигини қистириб қўйди. Рўмолча қидирган киши бўлиб, чўнтагидан бир даста пул ҳам чиқариб яна жойига солиб қўйди.

Ғафурнинг ҳусни, келишган қадди-қомати, шўхчан ва сўзамоллиги Қутбини ўзига ром этди. Унинг кўз олдида орзу қилган хушсурат, йигитлар «султони» намоён бўлган эди.

Шу кунги суҳбатдан сўнг Қутбининг ҳаловати бузилди. Юрак-бағри лов-лов ёниб, Ғафурнинг хаёли билан яшай бошлади. Иккинчи бор учрашувда эса севги дафтарлари варақланди.

— Сиз учун жонимни фидо қиламан,—дейди Ғафур икки қўлини кўксига қўйиб.

— Олдинги хотинингиздан икки ўғил, кейингисидан бир қиз бор, дейишяпти, шу тўғрими?—Қутби нозланди.

— Севгидан нишон бўлмагач, Қутбихон, қалб кўчиб кетган ҳовлидек бўм-бўш ҳувиллаб тураверар экан. Мен сизни чиндан севиб қолдим. Бошимга кўтараман, ишонинг...

Қутби лаққа тушди. Гап бир ерда тинди. Кейин Қутби Ғафур билан хайрлашиб, ўз уйига эмас, тўғри ота-онасиникига қараб жўнади. Қутби эрини севмаслигини, у билан турмаслигини онасига қатъий қилиб айтди. Эртаси Қодиржон келиб олиб кетмоқчи бўлганда, Қутби унга беҳаё кўзларини қадаб:

—Мен сен билан туришни хоҳламайман,— деди. Қодиржоннинг кўзлари тиниб боши айланади, вужудини титроқ босади. У, ўзича беихтиёр пичирлайди: «Ажабо, гуноҳим нима, нега ҳақоратлаб ҳайдаяпти. Йўқ Қутбини биров йўлдан оздирганга ўхшайди...».

Шу куни Қодиржоннинг дили вайрон бўлиб қайтади. У кейин келганларида Қутбининг хато қилаётганини уқтириб бу йўлдан қайтаришга уринди. Қодиржон шу тариқа бир неча марта келиб, уйга қайтишини ундан илтимос қилди.

— Хунуксан, сени севмайман, менга лойиқ эмассан, — деди Қутби яна Қодиржоннинг дилини тилка-пора қилиб.

— Бу қилиғинг яхши эмас, қизим,—ўртага тушди Хосият хола,—ҳали ҳам шахтингдан қайт. Эринг яхши йигит.. уни бекордан бекорга хўрлама...

Шунда Қутби онасига терс ўгирилиб:

— Гап битта. Ўнта хотини бўлса ҳам яхши кўриб қолдим.

—Ҳеч бўлмаса ўзинг суриштир қизим. Хотинлари билан гаплашиб кўргин...

—Гаплашиб нима қиламан, Ғафуржон акамлар ҳам менга ўхшаб севмай турмуш қурган бечоралардан. Ҳар ким ҳам севган ошини ичади! — Қутби шу гапни айтдида, ўрнидан туриб кетди...

Шундай қилиб, Қутби Ғафур Қаҳҳоровга турмушга чиқди. Бироқ кўп ўтмай ғиди-биди бошланди: Ғафур Қутбини ишдан бўшатиб олди. Остона хатлаб кўчага чиқартирмади. Уйга уриб кириб, уриб чиқадиган одат чиқарди. Хуллас, Қутбини уй чўрисига айлантирди қўйди. Лекин у нима ҳам қилоларди. Ўзи пиширган ош! Ғафур безорилиги, ароқхўрлиги, сайёқлигича қолаверди. Ҳафталаб уйга келмасди. Қутби дод ҳасратини ичга ютди. Шунга қарамай, безори эр Қутбини ўғилчаси билан кўчага ҳайдаб чиқарди...

Қутби Қодиржон билан ўтган кунларини, унинг ширин сўзлари, қайноқ қалби, яхши ният, орзу-умидларини эслаб, ўз қилмишидан нафратланар ва ўзини-ўзи койир эди.

— Қодиржон гўзал йигит экан. Мен тузалмас хато қилдим. Муаттар бўйлик гулни сассиқ алафга алишган кўрнамак мен бўламан. Инсоннинг гўзаллиги, чиройи ташқи қиёфасида эмас, балки ички дунёсида эканлигига энди тушундим. Қалби пок, меҳнаткаш Қодиржон каби кишилар гўзал эканлигини энди уқдим. Мен Қодиржон олдида бир умр гуноҳкорман. У мени ҳеч-ҳеч кечирмайди!—деди у бошини қуйи эгиб.

Қутби Аминова ўз дарди-ҳасратини ҳикоя қилиб бўлгач, ўрнидан қўзғолар экан:

— Ўғилчамга Қодиржон акамларнинг исмларини қўйдим,—деди чуқур хўрсиниб гўдакни бағрига босар экан,—ўшандай қалби гўзал инсон бўлсин деб!..

Қутби хонадан маъюс чиқиб кетгач, ушбу сатрлар беихтиёр ёдимизга келди.

Билмайин босдим тиканни,
тортадурман жабрини,
Билсам эрди, босмас эрдим,
тортмас эрдим жабрини.

Халқимизнинг бу доно сўзлари ёшликда ўз ҳуснига маҳлиё бўлиб, бахтининг хазон бўлганини билмай қолган Қутби каби айрим ёшларга қарата айтилмаганмикан?!

Ҳурматли газетхон, Қутби Аминова ўз хатосига иқрор бўлди, қилмишини қаттиқ қоралади. Унинг илтимосига кўра адреси кўрсатилмади.

М. ИБРОҲИМОВ.

БИЛДИРИШ

Тошкент ишчи-мухбирлар университети тингловчиларининг навбатдаги машғулоти 19 январь жума куни, кеч соат 6 да ўтказилади.

Ректорат.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 17.55— Эшиттиришлар программаси, 18.00— Теленгиликлар, 18.20— Ўқитувчиларнинг Республика III съездига бағишланган мактаб бадиий ҳаваскорларининг концерти Алишер Навоий номли Катта Академик опера ва балет театридан олиб кўрсатилади.

Ўзбек тилида: 20.00—Теленгиликлар, 20.20— Нукуслик ўқитувчи (ҳужжатли фильм), 20.30— Концерт (санъат усталари ижросида), 21.00— Шеърият мухлисларига. Рубоий, 21.40— Қиш тонгги (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00—Ўқув эшиттиришлари программаси. Физика. Моддаларнинг тўртинчи ҳолати—плазма (мактаб ўқувчилари учун), 18.30— Немис тилидан 12-машғулот, 19.10— Чизма геометрия (студентлар учун).

20.00 дан Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — Олмаота кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.30— Эшиттиришлар программаси, 19.35— Комсомолдан ўрнак ол! (болалар учун), 20.00— Капитал қурилишга эътибор берайлик.

Рус тилида: 20.15— Чашма (ҳужжатли фильм), 20.30— Катта ҳаёт (бадиий фильмнинг биринчи серияси), 22.05— Полтавалик ҳаваскорлар концерти.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА —18/I да Ўғирланган умр, 19/I да Парвона.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/I да Жон қизлар, 19/I да Фарҳод ва Ширин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— «Майдонда москваликлар» — Совет цирки усталари. Радио-механик одам — «Робот» иштирокида Совет Иттифоқида янка-ю ягона электрон-иллюзион аттракцион. Раҳбари — Олег Сокол. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Соявон аравадан тушган одамлар — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

XX аср Фаусти — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 8 да).

Аркадий Райкин — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Жин — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12,4 ва кеч 9-45 минутда).

ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ 1-«ТАШТРАНССПЕЦСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА

бош бухгалтерлар, асфальт-бетон заводига, харбий қурилиш отрядига; слесар сантехниклар, асфальт ётқизувчилар, йўл ишчилари, машинистка, шофер

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқхона, оилалилар икки йил ичида квартира билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Киров район, Федоров кўчаси, 5-уй/2-трамвай, 9, 19, 20, 21-автобусларнинг «Урицкий» бекати/.

«УЗЭНЕРГОСБЫТ»

Ҳамма истеъмолчилардан куннинг ёруғ пайтида уйлардаги, магазинлардаги, корхоналардаги, кўчалардаги, шунингдек бино ичидаги

ЭЛЕКТР ЛАМПАЛАРИНИ

ўчириб қўйишини сўрайди.

Куннинг ёруғ вақтида ташқи ёритиш лампаларидан фойдаланганларга огоҳ қилинмасдан

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ

узиб қўйилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 09840
Индекс—64697.
№ Б — 1780.